

SZOMBATHELYI BARÁTSÁG ÓVODA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

OM: 036458

Tartalom

1	Bevezetés	4
1.1	Óvodánk főbb adatai, alapelveink	5
1.1.1	Jogszabályi háttér	5
1.1.2	Óvodánk jogi státusza	6
1.1.3	Gyermekeképünk, óvodaképünk	7
1.2	Óvodánk bemutatása	9
1.2.1	Személyi feltételek	9
1.2.2	Tárgyi feltételek	10
1.3	Kiemelt nevelési elveink	11
2	Az óvodai nevelés feladatai	12
2.1	Óvodai nevelésünk célja	12
2.2	Óvodai nevelésünk általános feladatai	13
3	Óvodai nevelésünk rendszere	13
3.1	Egészséges életmód alakítása, egészségfejlesztés	15
3.1.1	Egészségnevelés	20
3.2	Az érzelmi, erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés	20
3.3	Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés	25
3.4	Vizuális nevelés, mint kiemelt nevelési terület	26
3.5	Az óvodai élet tevékenységformái	30
3.5.1	Játék	30
3.5.2	Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	33
3.5.3	Verselés, mesélés	36
3.5.4	Ének, zene, népi játék, tánc	38
3.5.5	Mindennapos mozgás	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
3.5.6	A külső világ tevékeny megismerése (figyelemmel a fenntarthatóságra és környezettudatosságra)	43
3.5.7	Munka jellegű tevékenységek	48
3.5.8	A tevékenységekben megvalósuló tanulás	50
4	Óvodánk életének megszervezése	53
4.1	A csoportszervezés pedagógiai elvei	53
4.2	Tevékenységek és időtartamuk a napirendben	54
4.3	Nevelőtestületünk szakmai dokumentumai	55
5	A gyermek-és ifjúságvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek	57
5.1	A gyermekek jogai	57
5.2	Gyermekvédelmi programunk	58

5.3	A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek differenciált fejlesztése.....	59
5.4	A szociális hátrányok enyhítését, esélyegyenlőség biztosítását szolgáló tevékenységeink:	66
6	Az óvodába és iskolába lépés feltételei	66
6.1	Az óvodába lépés feltételei.....	66
6.2	Az iskolába lépés feltételei.....	68
7	A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködésének formái, továbbfejlesztésének lehetőségei.....	68
7.1	Kapcsolattartás a családdal	68
7.2	Óvodánk kapcsolatai más intézményekkel	70
7.3	Óvodánk és a közművelődési intézmények kapcsolata.....	71
7.4	Egyéb, a nevelést-oktatást kiegészítő tevékenységek	72
7.5	Érdekegyeztetés, érdekérvényesítés, az érdekvédelem fórumai	76
8	A program bevételek-vizsgálatának rendszere	77
9	Érvényességi rendelkezések	78

1 Bevezetés

A pedagógiai programunk írásakor elsődleges szempontunk volt az óvodai nevelés országos alapprogramjával való azonosulás. Beépítve a hazai óvodai gyakorlat legjobb tapasztalatait, több éves gyakorlati munkánk pozitív elemeit.

Mottó:

"Minél hosszabb a gyermekkor, annál harmonikusabb és boldogabb lesz a felnőtt élete."

/ Kodály Zoltán /

Hivatásszeretetünkől fakadóan legfontosabbnak tartjuk, hogy tudjunk egyformán adni és elfogadni is.

Alapelvünk: *Boldog gyermekkor biztosítása az óvodai évek alatt, szeretetteljes légkörben, életkoruknak, fejlettségüknek megfelelő sokféle tevékenységek gyakorlása során.*

Célunk: *A gyermeki személyiség olyan szintű kibontakoztatása, amire építeni lehet a későbbi életszakaszokban is.*

1.1 Óvodánk főbb adatai, alapelveink

1.1.1 Jogszabályi háttér

A pedagógiai program jogszabályi háttere:

- A többször módosított 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről
- A kormány 363/2012. (XII.17) kormányrendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 77/225. (IV.15.) Korm. rendelet
- A többször módosított 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és köznevelési intézmények névhasználatáról
- 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 2011. évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
- Az 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról
- 419/2024.(XII.23.) Kormányrendelet a pedagógus továbbképzés rendszeréről

- 26/1997. (IX. 3.) NM rendelet az iskola-egészségügyi ellátásról

- 2016/679. számú rendelet – Európai parlament és a Tanács (EU) általános adatvédelmi rendelete, GDPR – törvény Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.)
- Az óvoda hatályos Alapító Okirata
- Nevelőtestületi határozatok

1.1.2 Óvodánk jogi státusza

Az Óvoda

Neve: Szombathelyi Barátság Óvoda

OM azonosító: 036458

Székhelye: Szombathely, Barátság utca 24.

Telefonszáma: 06 - 94 / 501- 529
501- 530
06 - 20 / 503-0589

Az intézmény működési területe:

Kötelező felvételt biztosító óvoda az Önkormányzat által meghatározott működési körzet alapján.

Az intézmény típusa: Óvoda

Az óvoda alapító okiratának száma, ebben megfogalmazott alaptevékenysége, speciális feladata:

A mindenkori alapító okirat szerint.

Az intézmény gazdálkodási jogköre:

A mindenkori alapító okirat szerint.

Az óvoda fenntartójának és felügyeleti szervének:

Neve: Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata

Címe: Szombathely, Kossuth Lajos utca 1–3.

Telefonszáma: 06-94/520-100

Az óvodai csoportok száma: 6

1.1.3 Gyermekeképünk, óvodaképünk

Ez a program a gyermekekről szól, akik sajátos módon látják azt a világot, melyet mi, felnőttek teremtünk meg számukra, és amelyben segítő kezet nyújtunk nekik. Minden gyermek magában hordozza fejlődésének, önmegvalósításának minden csíráját, ezért nekünk felnőtteknek olyan légkört kell teremtenünk, amelyben a gyermek szabad megnyilvánulásait bizalom és elfogadás veszi körül.

A gyermek emberré fejlődő társunk, aki fejlődése folyamán olyanná lesz, amilyenné közvetlen környezete alakítja. A gyermeki kifejező eszközök igen sokszínűek. A mi feladatunk, hogy megtervezzük és megszervezzük azokat az alkalmakat, amelyek során élményhez jutnak, hiszen a tartalmas élmények sokszínű tevékenységre motiválják őket.

Kötetlenséget, közvetlen találkozásokat, sokirányú érzékelést kínálunk a gyermekeknek, hiszen valljuk, hogy akinek a környezetéhez való viszonyát a bizalom jellemzi, aki rácsodálkozik a világra, és érdeklődéssel közelít az emberekhez, azt a gyermeket nem uralja a félelem, hanem bátran közelít az új élmények lehetőségeihez. Mindehhez kicsit nekünk is gyermeknek kell lennünk, értenünk és átéreznünk kell az Ő lelkivilágukat, ami nem lehet nehéz számunkra, hiszen mi is voltunk gyermekek. A gyermeki kíváncsiság arra serkent bennünket, hogy ne csak a gyermeket ismerjük meg jobban, hanem önmagunkat is.

A gyermekeknek olyan óvodapedagógusra van szüksége, aki:

- ***személyiségével utánozható mintát nyújt a gyermekek számára,***
- ***tiszteli és elismeri a gyermekek személyiségét,***
- ***segít és támaszt nyújt, ha szükséges,***
- ***aktivitását mérsékeli, hogy a gyermeké érvényesüljön,***
- ***nem alakít, hanem alakulni enged,***
- ***biztosítja az egyenlő hozzáférést minden gyermek számára,***
- ***nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának***
- ***előmozdítja a gyermekek testi, értelmi, érzelmi, erkölcsi és szociális fejlődését***

Az óvodai nevelésünk során az alapelveink megvalósítása érdekében gondoskodunk: a gyermeki szükségletek kielégítéséről, az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről, a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról; a gyermeki közösségben végezhető sokszínű tevékenységekről, különös tekintettel a mással nem helyettesíthető játékokra; e tevékenységen keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltség tartalmakról, emberi értékek közvetítéséről; a gyermek egészséges fejlődéséhez szükséges személyi és tárgyi környezetről.

A nemzetiséghez tartozó, valamint a hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, a társadalmi integrációt, lehetőséget teremtünk ahhoz, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét.

Szeretnénk, ha a gyermekek egészségesek, befogadóak, kiegyensúlyozottak, koruknak megfelelően fejlettek és vidámak lennének, akik majd felnőtt korukban is örömet találnak az életben.

A kérdés a nevelésben nem az, hogy a gyermek tudja-e, amit a másik tud, hanem az, hogy tudja-e, amit ő maga tudhat.

Ha velük együtt csodálkozunk rá a világ dolgaira – a falevélről lecseppenő vízcseppre, a katicabogár hét pettyére –, akkor elmondhatjuk, hogy tettünk valamit azért, hogy a szemünkbe néző gyermekszemekből **b o l d o g s á g** sugározzék.

A gyermekkor örömteli élete olyan tartalék, amiből az ember egész későbbi élete során meríthet: életkedvet, jó kedélyt, optimizmust.

Mottó:

*"A boldogság tulajdonság,
Egyetlen titka: adni, mindig csak adni!
Jó szót, mosolyt, hitet, bátorítást és
Sok-sok önzetlen, tiszta szeretetet!"*

/Goethe/

1.2 Óvodánk bemutatása

Óvodánk a városközpont peremén található, a Szent Márton templom és látogató központ közvetlen szomszédságában. 1978 novembere óta fogadjuk a gyermekeket óvodai körzetünkben, és a szabad óvodaválasztás kapcsán, körzeten kívülről is. A városközpont közelsége, a szülők munkahelye, a közeli bölcsőde és iskolák, valamint a szülők visszajelzésének pozitív tapasztalatai mind befolyásoló tényezők.

Az óvoda megnyitása óta hat csoporttal működik. Feltöltöttsége az elkövetkezendő évekre is biztosítottnak tűnik.

Napjaink társadalmi változásai hatással vannak a családok életkörülményeinek alakulására.

Gyermekeink többsége rendezett családi környezetből érkezik, azonban napjaink felfokozott életritmusa magával hozza a családok körülményeinek változásait. A családok szerkezetét tekintve a teljes családok és nagycsaládosok mellett az elmúlt években megnőtt az egy gyermekes családok, a gyermeküket egyedül nevelő szülők, az élettársi kapcsolatban gyermeket nevelők aránya.

Sajnos egy szűkebb szülői réteget a munkanélküliség is érinti. Anyagi helyzetükből, megélhetési problémáikból, romló életkörülményeikből adódóan nőtt a hátrányos helyzetű, érzelmileg sérült gyermekek száma, ezért a gyermekvédelmi munka, a nevelési nehézségek megoldása folyamatos odafigyelést, megoldási cselekvést igényel.

1.2.1 Személyi feltételek

Az óvodában a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll.

A nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek jelenléte fontos feltétele az óvodai nevelésnek, ezért arra törekszünk, hogy azt a nevelés egész időtartamában biztosítsuk. Az óvodapedagógus az óvodai közösséggel együtt modelt, mintát jelent a gyermekeknek, ezért nagyon fontos, hogy milyen értéket közvetít.

A pedagógiai munka hatékonyságát az óvodapedagógusok szakmai elhivatottsága, tenni akarása, sokévi szakmai tapasztalata határozza meg. A nevelőtestületre jellemző a folyamatos megújulási vágy, az önképzésre való igény. Óvodapedagógusaink folyamatosan bővítik szakmai ismereteiket, továbbképzésük fő iránya a pedagógiai programban megfogalmazottakra épül, figyelembe véve az egyéni érdeklődést.

Az óvodapedagógus párok együtt, összehangoltan végzik napi feladataikat. Az együttműködés hatékonysága érdekében egymással, illetve szükség szerint a pedagógiai munkát segítő szakemberekkel a kapcsolattartás folyamatában infokommunikációs eszközöket is használunk.

Nevelő – oktató munkánkat segítők

Az óvodai nevelőmunkát pedagógiai asszisztensek és dajkák segítik. Az egészséges életmód szokásainak alakítása, a közösségi élet megvalósulása során – óvodapedagógusi irányítás mellett – nagy segítséget nyújtanak.

A 417/2020. (VIII. 30.) Korm. rendelet alapján alkalmanként gyermekfelügyeletet látnak el.

A napi munka folyamán az együtt dolgozás és együtt gondolkodás vezérel bennünket.

Valljuk: együtt és jól dolgozni csak kellő tájékozottsággal rendelkező munkatársakkal lehet.

1.2.2 Tárgyi feltételek

Óvodánk 1978-ban épült, kétszintes épület. Mind a földszinti, mind az emeleti részen 3 csoport működik. Mindegyik csoportszobához külön öltöző és mosdóhelyiség biztosított. A csoportszobák 48 m², déli fekvésűek, világosak, tágasak. Tornaszobával, tornateremmel nem rendelkezünk.

Az elmúlt években történt felújítási munkáknak köszönhetően az óvoda külső és belső élettere is megújult, otthonos, barátságos, játékra ösztönző.

A logopédiai és egyéni fejlesztéshez külön helyiség áll rendelkezésre.

Nevelői szobánkat több funkció használatára is alkalmassá tettük, abból a célból, hogy megfelelő munkakörnyezetet biztosítson az óvodai munkatársaknak, illetve lehetővé tegye a szülők fogadását.

A gyermekétkeztetést melegítőkonyhai ellátással tudjuk megvalósítani. A földszinti részen melegítőkonyha, az emeleten csak tálalókonyha üzemel.

Az óvodai udvarunk betonozott, térkövezett és füves részből áll. A gyermekek szabadban történő tevékenykedtetéséhez az EU szabványnak megfelelő mozgásfejlesztő eszközök állnak rendelkezésre.

Óvodánk tárgyi felszereltsége jónak mondható, intézményünk valamennyi helyisége, a játékok és eszközök a gyermekek biztonságát és kényelmét szolgálják, számukra hozzáférhető módon. Környezetünk harmóniát áraszt, törekszünk a természetes anyagok használatára.

Igyekeztünk a mindenkorai költségvetési keret célirányos felhasználására. Pályázatokon rendszeresen részt vettünk az elmúlt években, s a nyert összeget a tárgyi feltételek bővítésére, cseréjére fordítottuk.

A vizuális neveléshez minőségi eszközöket igyekszünk beszerezni.

1.3 Kiemelt nevelési elveink

Általános elveink

A gyermeki jogok érvényesítésének elve:

Alapvető követelményként állítjuk magunk elé, hogy óvodai nevelésünk az emberi személyiség teljes kibontakoztatására, az emberi jogok és alapvető szabadságok tiszteletben tartásának megerősítésére irányuljon. A gyermeket - mint fejlődő személyiséget - különleges védelem illeti meg. A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvoda csak kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet játszik.

Döntéseink, intézkedéseink meghozatalakor a gyermek mindenek felett álló érdekét vesszük figyelembe, egyenlő jogokat biztosítunk minden gyermek számára.

A pedagógiai etika érvényesítésének elve:

Nevelőmunkánk során szoros, bizalmas kapcsolatba kerülünk a családokkal. A gyermekkel és a családdal kapcsolatos információkat tiszteletben tartjuk, és bizalmasan kezeljük.

A helyi nevelési alapelveink a már korábban megfogalmazott nevelési koncepcióinkra és az általános alapelvekre épülnek.

Az egyéni képességek kibontakoztatásának elve:

Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekeket egyéniségüknek, fejlettségüknek, életkori sajátosságaiknak megfelelően fejlesszük, tiszteletben tartva a gyermekek egyéni különbségeit, eltérő fejlődési ütemét (kiemelt figyelmet igénylő gyermekek).

Az óvodapedagógus modell szerepének elve:

Valljuk, hogy az óvodapedagógus személyisége mintaértékű a gyermekek számára. Érzelmi kötődése a csoporthoz a csoport egészére hatást gyakorol, így a gyermekek egymás közti érzelmi viszonyait is befolyásolja. Kiemelt fontosságú, hogy érzelmeink, magatartásunk, beszédünk példaértékű legyen a gyermekek és a szülők számára.

Helyi nevelési elveink:

A gyermeki személyiség figyelembevételének elve:

A gyermekek eltérő képességekkel rendelkeznek, ezért az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai intézkedéseknek a gyermekek személyiségéhez kell igazodniuk. A játék, a vizuális és az anyanyelvi nevelés rendkívül tág teret biztosít számunkra a gyermekek személyiségének kibontakoztatására.

Az óvoda - család kapcsolatának elve:

Elvárásunk magunkkal szemben, hogy az együttműködés egyenrangú nevelőtársi viszonyban, jó partneri kapcsolatban valósuljon meg, figyelembe véve a családok sajátosságait, szokásait. A kettő összhangja, együttműködése a gyermekek harmonikus fejlődésének feltétele. A hátrányos helyzetű gyermekek esetében a családdal való szoros kapcsolatunk elengedhetetlen, ami a gyermekek érdekeit, fejlődését segíti elő.

Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés megvalósításának elve:

Valljuk, hogy a közösség olyan szocializációs közeg a gyermekek számára, melyben a nevelés területei összefonódnak, és hogy az ismétlődő, közös, örömteli tevékenység beépül a csoport és az óvoda hagyományrendszerébe, mélyítve ezzel az összetartozás élményét. Az óvodánkban esetlegesen nevelkedő, a hazájukat elhagyni kényszerülő családok (a továbbiakban: migráns) gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelmét. Szem előtt tartjuk, hogy az egyes gyermekek a rájuk jellemző sajátos vonásoknak megfelelően váljanak a közösség hasznos tagjaivá.

A gyermekek egészségfejlesztésének elve:

Fokozott figyelmet fordítunk arra, hogy az óvodában eltöltött időben minden gyermek részesüljön a teljes testi-lelki jólétét, egészségét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő, az óvoda mindennapjaiban rendszerszerűen működő egészségfejlesztő tevékenységekben.

2 Az óvodai nevelés feladatai

2.1 Óvodai nevelésünk célja

- Biztosítjuk a gyermekek sokoldalú, kiegyensúlyozott fejlődését, és elősegítjük a gyermeki személyiség kibontakoztatását, a hátrányok csökkentését.
- A családi neveléssel együtt - azt kiegészítve - szolgáljuk gyermekeink fejlődését. Ezért elengedhetetlennek tartjuk a családdal való kölcsönös, bizalmon alapuló, partneri viszony kialakítását.
- A gyermekek életkori sajátosságaiból kiindulva, az egyéni adottságok, az eltérő fejlődési ütem (kiemelt figyelmet igénylő gyermekek) figyelembevételével, tudatosan és tervszerűen alakítjuk azokat a szociális és értelmi képességeket, amelyek a sikeres iskolakezdésre alkalmassá teszik óvodásainkat.
- Az alapellátáson túl jelentkező szülői igények figyelembevétele pedagógiai kontroll mellett.

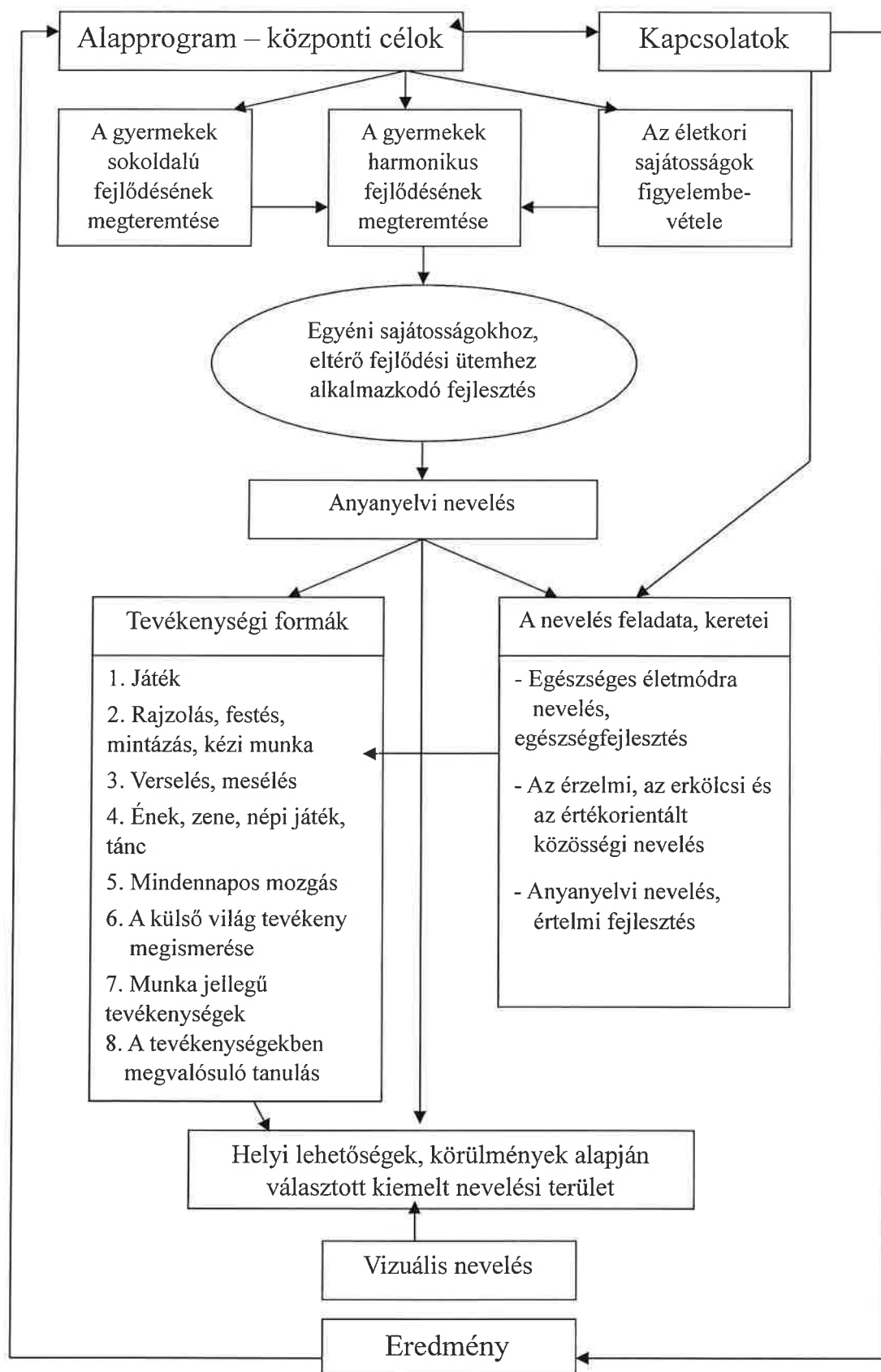
2.2 Óvodai nevelésünk általános feladatai

Feladatunknak tekintjük a gyermekek testi - lelki szükségleteinek kielégítését a következő nevelési területeken:

- a) az egészséges életmód alakítása, egészségfejlesztés,*
- b) az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés biztosítása,*
- c) az anyanyelvi -, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.*

3 Óvodai nevelésünk rendszere

A nevelés általános célja és feladatai sajátosan, a 3-7 éves életkornak megfelelően jelennek meg az óvoda nevelőmunkájában. A nevelési cél a feladatokon keresztül valósul meg. Ezek egymást átszöve jelennek meg a nevelés keretein belül a tevékenységformákon keresztül, és valamennyit áthatja az **anyanyelvi nevelés**, mint komplex nevelési terület (Lásd 1.sz. ábra). Kiemelt feladatunknak tekintjük a **vizuális nevelést**, mint a személyiség fejlődésének egyik legfontosabb eszközét. A tevékenységi formák közül meghatározó szerepe van a játéknak, hiszen a munka és tanulás is a játék folyamatában valósul meg. A megvalósult feladatok hatására jön létre a fejlődés eredménye, vagyis a cél, amit meghatároztunk.

1. sz. ábra

3.1 Egészséges életmód alakítása, egészségfejlesztés

Az óvodában az életritmus, a táplálkozás, a testápolás, öltözködés, mozgás, edzés, pihenés és alvás megszervezésével, az ehhez kapcsolódó gyermeki tevékenységekkel, és az ezen alapuló szokások kialakításával biztosítja az óvodapedagógus a megfelelő életmódot. Az **egészség** szomatikus, pszichikus és szociális elégedettséget jelent. Az egészség megőrzésének feltétele:

- az óvodapedagógus - gyermek közötti jó kapcsolat,
- nyugodt, egészséges és biztonságos környezet,
- a környezet védelméhez és megővéséhez kapcsolódó szokások alakítása.

A teljes körű egészségfejlesztés célja, hogy az óvodában eltöltött időben minden gyermek részesüljön a teljes testi-lelki jólétét, egészségét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő, az óvoda mindennapjaiban rendszer-szerűen működő egészségfejlesztő tevékenységekben. Ennek során kialakítjuk az egészségmegőrzés szokásait, a gyermekek igényét a személyi és környezeti higiénére, a mozgásos életmódra, az egészséges táplálkozásra és kulturált étkezésre, az egészséget károsító magatartásformák elkerülésére, egy adott élethelyzetben az egészségesebb megoldás választására.

Gondozás: A gondozás az óvodai nevelés egyik alapvető tevékenysége, mely segíti a kisgyermek testi, lelki szükségleteinek kielégítését, elősegíti növekedésüket, fejlődésüket, hozzájárul egészségük megőrzéséhez, jó közérzetükhöz, egészséges életmódjuk kialakításához, és megteremti a nevelési hatások érvényesülésének feltételeit.

a) Óvodapedagógus feladatai:

- A gyermekek gondozása, testi szükségleteik, mozgásigényük kielégítése.
- Az egészséges életmód, a testápolás, az egészségmegőrzés szokásainak alakítása.
- Az életvezetési készségek fejlesztése.
- A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet megteremtése.
- A gyermek testi képességei fejlődésének segítése, egészségének óvása, megőrzése, edzése.
- A betegség- és baleset-megelőzés szokásainak alakítása.
- Az elsősegélynyújtás alapjainak elsajátítása.
- Szükség esetén, megfelelő szakemberek bevonásával, speciális gondozó, prevenciós és korrekciós feladatok ellátása.
- Az 1-es típusú diabéteszrel élő gyermekek részére – a szülő, törvényes képviselő kérelmére – a gyermekkori diabétesz gondozásával foglalkozó egészségügyi intézmények szakmai iránymutatása alapján a törvény szerinti speciális ellátás biztosítása (az ellátás rendje az SZMSZ-ben található).

- A fokozott kockázatú allergiás betegséggel diagnosztizált gyermekek egészségének megőrzésére fordított fokozott figyelem.

Továbbá:

- Törekedjen a gyermekek egészségének védelmére, óvására, egészséges életmódjának kialakítására, az egészséges életvitel igényének megalapozására, a betegségek megelőzésére.
- Az egészséges testi és szellemi fejlődés alapfeltételeként alakítsa ki a helyes szokás - és szabályrendszert.
- A gyermekek óvodában eltöltött idejét tudatosan, és élettani szükségleteik figyelembevételével tervezze.
- Tartsa szem előtt, hogy a gondozás folyamatában is nevel, melynek során a gondozást végző munkatársakkal együttműködve vegye figyelembe az életkori - és egyéni sajátosságok fejlettségét, illetve a fejlődés ütemét (kiemelt figyelmet igénylő gyermekek).
- Törekedjen a családi és az óvodai gondozási szokások összehangolására. Az egyes gyermekekre vonatkozó problémákat tapintatosan és körültekintően beszélje meg a szülőkkel, adjon tanácsot megoldásukhoz.
- Tegye lehetővé, hogy kialakuljon a gyermekekben a segítőkészség, a felelősségérzet, az örömszerzés, a gyengébbek védelmének képessége.
- Tartsa szem előtt a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó környezettudatos magatartás megalapozását.

Táplálkozás

- Teremtse meg a kulturált étkezés megszervezésének, lebonyolításának feltételeit.
- Az egész nap folyamán biztosítson folyadékot a gyermekek számára.
- Tartsa tiszteltben a gyermekek táplálkozási szokásaiban az egyéni különbségeket.
- Ismertesse és kedveltesse meg az új ízeket, alapozza meg az egészséges táplálkozás szokásait (bio-ételek, zöldségek, gyümölcsök, saláták, teák fogyasztása).
- Törekedjen a szülők szemléletének formálására (egészséges táplálkozással kapcsolatos tudnivalók közvetítése).
- Hívja fel a szülők figyelmét a túlzott só- és cukorfogyasztás veszélyeire, az adalékanyagok káros hatásaira.
- Legyen partner a gyermekek esetleges diétás étkeztetésének megvalósításában.
- Szorgalmazza a gyermekek napi gyümölcs- és zöldségfogyasztását.
- Kísérje figyelemmel, hogy az óvodában minden gyermek hozzájusson a fejlődéséhez szükséges mennyiségű, minőségű és összetételű táplálékhoz.

Testápolás:

- Tegye lehetővé, hogy a gyermekek szabadon elégíthessék ki testi szükségleteiket, készítse őket ezek jelzésére, szóbeli kifejezésére.
- Törekedjék a bensőséges kapcsolat megteremtésére.
- Működjön közre a testápolási szokások kialakításában.

Öltözködés:

- Alakítsa ki a gyermekekben a gondozott külső igényét.
- Hívja fel a szülők figyelmét a célszerű öltözködésre, és – szükség esetén – gyermekeik ruházatának tisztántartására.
- Tájékoztassa a szülőket az óvoda elvárásairól, amelyek :
 - váltócipő,
 - pizsama,
 - tornaruha,
 - játszóruha,
 - tartalék fehérnemű.

Mozgás:

- Biztosítsa a gyermekek számára minden nap a sokrétű, egészségfejlesztő mozgás lehetőségét.
- Tegye lehetővé, hogy változatos mozgásformákkal gyakorolhassák testi képességeiket, és új mozgásformákat próbálhassanak ki.
- A sétákat, kirándulásokat körültekintően szervezze meg.
- Biztosítson a gyermekek számára minden nap lehetőséget élményszerű körülmények között a széles körű mozgástapasztalatok megszerzésére.
- A mozgásos tevékenységek megszervezése során ügyeljen a balesetek megelőzésére.

Edzés:

- Biztosítsa, hogy a gyermekek rendszeresen tartózkodhassanak a szabad levegőn.
- Nyári időszakban – az időjárás függvényében – biztosítson lehetőséget folyóvízes tusolásra.
- Napfürdőzés során legyen körültekintő, és biztosítson napos - árnyékos játszóhelyeket.

Pihenés - alvás:

- Teremtse meg a nyugodt pihenés, alvás feltételeit, a zavaró ingereket szüntesse meg.
- Vegye figyelembe az életkori és egyéni sajátosságokat a pihenési idő megszervezésénél.
- Tartsa tiszteletben a gyermekek alvási szokásait.

Az óvoda udvara:

- Tegye lehetővé, hogy a gyermekek minél több időt tölthessenek a szabadban.
- Biztosítsa az udvari játszóhelyeket, melyek felszerelése az óvodások sokféle tevékenységét szolgálja az évszaknak megfelelően.
- Folyamatosan törekedjen arra, hogy az udvaron lévő füves, térköves helyek, kerti padok rendben legyenek tartva, esztétikusak, balesetmentesek, célszerűek legyenek.
- Használja ki az udvari mozgásfejlesztő játékok adta lehetőségeket, és törekedjen a baleset megelőzésére.
- Ügyeljen arra, hogy a homokozók tiszták, játszásra alkalmasak legyenek.

Az óvoda helyiségei:

- Az óvoda építészeti adottságait, a rendelkezésre álló helyiségeket az óvodapedagógus ésszerűen, a pedagógiai feladatok megvalósítása érdekében használja ki.
- Teremtse meg a kényelmes öltözködés feltételeit.
- Biztosítsa, hogy minden gyermeknek külön, jellel ellátott tisztálkodó szere legyen.
- Ügyeljen a WC - használat intimitására (WC-k előtt függöny).
- Tegye otthonossá a csoportszobát, elegendő hely és kellő felszerelés álljon rendelkezésre.
- A különböző gyermeki tevékenységekhez megfelelő fényt biztosítson.
- Gondoskodjon a csoportszoba rendszeres szellőztetéséről.

b) Gyermeki tevékenységek:

- A nap folyamán rendszeresen és szükség szerint gyakorolja a testápolási teendőket.
- Megismeri és gyakorolja az önkiszolgálás különböző műveleteit.
- Önállóan étkezik, használja az evőeszközöket.
- Gyakorolja a kulturált étkezés szokásait.
- Szükség esetén papír zsebkendőt használ, fésülködik.
- Gyakorolja az öltözködést, rendet tesz maga körül.
- A gondozási tevékenységek során –szükség esetén– segíti és türelmesen kivárja társait.

c) Alapelveink:

Az óvodapedagógus

- Fordítson kiemelt figyelmet a gyermekek egészséghez, biztonságához való jogai alapján a teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok megvalósítására.
- Törekedjen a gyermekek egészségi állapotát érintő, kedvező irányú változások előidézésére.

- Szükség esetén igyekezzon a szülők szemléletét befolyásolni, győzze meg őket segítő szándékáról, mutasson rá a megfelelő gondozási módszerekre.
- Vegye figyelembe az egyéni sajátosságokat, a gyermekek egyéni fejlettségét, egészségi állapotát.
- Tartsa szem előtt, hogy az új és szokatlan életritmus az óvodába lépő kisgyermekek számára idegen.
- Az óvoda minden dolgozója tartsa természetesnek a beilleszkedés, az alkalmazkodás nehézségeit.
- Vegye figyelembe, hogy a gyermekek eltérő kommunikációs közegből érkeznek, különböző szintű és jellegű beszédkészséggel rendelkeznek.
- Biztosítson beszédhelyzetek kialakulására alkalmas, szeretetteljes, oldott légkört.

d) A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

Táplálkozás:

- Önállóan étkeznek, az evőeszközöket rendeltetésszerűen használják.
- Étvágyuknak megfelelő mennyiségű ételt fogyasztanak.
- Étkezés közben kulturáltan viselkednek, igénylik az asztal esztétikus rendjét.
- Hogy belső igényükké válik a csökkentett só- és cukor tartalmú ételek fogyasztása.

Testápolás:

- Önállóan és szükség szerint tisztálkodnak, rendeltetésnek megfelelően használják a tisztálkodó szereket, és rendben tartják azokat (mosakodás, fogmosás, fésülködés).
- Ruhájuk ujját fel- és letűrik, begombolják, kikapcsolják.
- Helyesen használják a papír zsebkendőt, köhögéskor, tüsszentéskor a zsebkendőt szájuk elé tartják.

Öltözködés:

- Önállóan, a megfelelő sorrendben öltöznek, vetkőznek.
- Ruhájukat, ágyneműjüket hajtogatva helyre teszik.
- Vigyáznak ruhájuk tisztaságára.
- Cipőfűzőjüket megkötik.
- Ha fáznak, vagy melegük van, önállóan fel- illetve leveszik ruhájukat.

e) Kapcsolata más nevelési területekkel:

Legszorosabb kapcsolata "a külső világ tevékeny megismerése"-vel van, hiszen a gyermek tapasztalatait, ismereteit közvetlen környezetéből szerzi. Kapcsolata van még a játékkal is, mert a megszerzett tapasztalatokat és ismereteket a játékban gyakorolja.

3.1.1 Egészségnevelés

Célja a gyermekek egészségkultúrájának megalapozása, attitűdformálás. Az egészséggel kapcsolatos szükségletek igényének formálása, a kapcsolódó ismeretek, tevékenységek, szokások, készségek és jártasságok alakítása.

Programunkban az egészségnevelés terén is a prevencióra fektetjük a fő hangsúlyt. Az óvodai napirendben vannak rendszeresen ugyanabban az időben végzett tevékenységek (étkezés, mindennapos mozgás, pihenés), melyek segítik a gyermekeket eligazodni az időben, szabályozzák tevékenységeiket, ritmust adnak napjaiknak, és mindezek kihatnak életfolyamataikra is.

3.2 **Az érzelmi, erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés**

Az érzelmi nevelés megvalósítása:

A gyermekek érzelmei a szerint változnak, fejlődnek, erősödnek, milyen légkörben nevelődnek, milyen mintát látnak maguk körül, különösen a családban, az óvodában, közvetlen környezetükben. Ha azt érzik, hogy mindig türelmes, megértő, együttérző, elfogadó a viselkedésünk velük szemben, akkor ez által képesek biztonságban fejlődni. Az óvodáskorú gyermek legfőbb igénye az érzelmi függőségeinek kielégítése, vagyis az érzelmi biztonság.

Alapvető feladatunknak tekintjük, hogy:

- A gyermekek számára nyugodt, kiegyensúlyozott, kreatív óvodai légkört teremtsünk.
- Az óvodai alkalmazottak–gyermekek, gyermek–gyermek, és az óvodai alkalmazottak közötti kapcsolat, kommunikáció, bánásmód modell értékű és pozitív töltésű legyen.
- Segítsük a gyermekek én-tudatának alakulását, teret engedve önkifejező és önérvényesítő törekvéseiknek.
- A gyermekeket a különbözőségek elfogadására, tiszteletére neveljük.
- Sajátos törődést biztosítsunk a kiemelt figyelmet igénylő gyermekeknek, szükség esetén megfelelő szakemberek bevonásával.
- Segítsük sajátos érzelmeik kifejezését, amelyek:
 - esztétikai érzelmek:
 - szép iránti fogékonyság,
 - élmény befogadására való igény,
 - erkölcsi érzelmek:
 - igazságosság,
 - felelősség érzése,
 - őszinteség,
 - szülőföld szeretete,

- szociális érzelmek:
 - segítőkészség,
 - örömszerzés,
 - gyengébbek védelme,
 - különbözőség elfogadása.

Az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés megvalósítása:

A gyermek erkölcsi fejlődését a spontán és a tudatos hatások irányítják, tempóját a gyermek életkori sajátosságai, egyéni fejlettsége, fejlődési üteme befolyásolhatja.

Olyan óvodai élet szervezése kívánatos, amely segíti a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség) és akaratának (önállóság, önfegyelem, kitartás) fejlődését.

A közösségi nevelés az óvodai nevelési folyamat alapvető, átfogó kerete, amely lehetővé teszi a társadalom szempontjából értékes tulajdonságok, a fejlődéshez szükséges tevékenységi formák és társas kapcsolatok alakítását.

A szocializáció folyamata során az egyének olyan tudásra, képességekre tesznek szert, amely alkalmassá teszi őket arra, hogy a társadalomnak hasznos tagjaivá váljanak. Községi nevelésünk segíti, serkenti a szocializációt, melyet - a családi és a bölcsődei szocializációra építve - az óvoda folytat, és ezzel tovább szélesíti a gyermekek bevezetését társadalmi környezetükbe.

● Az óvodapedagógus feladatai:

- Otthonos életkörülményeket, barátságos légkört alakítson ki.
- Magatartása legyen határozott, ugyanakkor barátságos, szeretetteljes, őszinte és toleráns.
- Segítse az otthonról jövő gyermekek beilleszkedését. Ugyanilyen gonddal törődjön a bölcsődéből jött gyermekekkel is, mert számukra ugyanolyan új az óvoda környezete.
- Segítse a gyermekek szociális érzékenységének fejlődését és én-tudatának alakulását, engedjen teret én-érvényesítő törekvéseiknek.
- Szervezzen olyan tevékenységeket, melyek a közös élményekre épülnek.
- Az értékorientált közösségi nevelés folyamatában alakítsa ki a közösségi élet szokásait és a közösségi magatartást.
- Kísérje figyelemmel a társas kapcsolatok alakulását (felnőtt-gyermek, gyermek-gyermek kapcsolat).
- Gyakoroltassa a gyermekekkel a társas érintkezés alapvető szabályait:
 - köszönés,
 - egymásra figyelés,
 - felnőtt- és egymás munkájának megbecsülése,
 - udvariasság,
 - türelem,
 - tolerancia, kompromisszum készség.

- Fejlessze ki a gyermekekben a kötelességtudatot és felelősségérzést, a konfliktusmegoldás képességét és az összetartozás érzését.
- Ismertesse meg a gyermekekkel szűkebb és tágabb környezetüket, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és a családhoz való kötődés alapja.
- Találjon olyan alkalmakat, amelyekkel az óvoda csoportjai között rendszeres és tartalmas kapcsolatot építhet ki.
- Igyekezzen közelebb hozni társaihoz az eltérő körülmények között élő gyermekeket.
- Nevelje őket a különbözőségek elfogadására, tiszteletére.
- Érdeklődő, gondolkodó, váratlan helyzetekre jól reagálni tudó gyermekeket neveljen.
- Ösztönözze őket nyitottságra, az új, a szép, a jó befogadására, azokkal való azonosulásra.
- Az értékek, normák kialakításában legyen következetes.

Beszoktatás:

- Az óvodapedagógus teremtsen arra lehetőséget, hogy az óvodába jövetel előtt a szülővel és a gyermekkel kölcsönösen megismerhessék egymást (anyás beszoktatás).
- Szervezze meg, hogy az óvodába jövetel előtt meglátogassa a gyermekeket, tapasztalatairól készítsen feljegyzést.
- Törekedjen a családdal való együttműködésre, közösen segítsenek, hogy a gyermek megtalálja helyét az óvodában.
- Az első szülői értekezleten tájékoztassa a szülőket az óvoda szokásrendszeréről, pedagógiai programjáról, a szülőkkel szembeni elvárásairól.
- A már óvodába járó gyermekeket érzelmileg készítse fel az újak fogadására.
- Támogassa, hogy a gyermekek kedvenc otthoni játékaikat, tárgyaikat, biztonságot jelentő eszközeiket magukkal hozhassák.

Gyermei tevékenységek:

- A csoport napi életével kapcsolatos teendőkben aktívan tevékenykedik.
- Gyakorolja a társas érintkezés alapvető szabályait.
- Társaival együttműködik, örömet szerez, segítséget nyújt.
- Részt vesz az ajándékok készítésében, a közös kirándulásokon.
- Az új gyerekeket szívesen, barátságosan fogadja, segít a beilleszkedésben.
- Érdeklődik hiányzó társai iránt.
- A hagyományos ünnepek, ünnepélyek előkészítésében örömteli várakozással, tevékenyen vesz részt, s ezen ünnepek aktív átélője.

Alapelveink:

- Az óvodapedagógus segítse elő a gyermekek közösséghez való kötődését.
- Az értékorientált közösségi nevelés folyamatában lehetőség szerint érje el, hogy az óvoda dolgozóinak közössége azonos pedagógiai nézeteket valljon, a gyermekek iránt támasztott igények, követelmények azonos elvek szerint valósuljanak meg.
- Nyújtson érzelmi biztonságot, együttes élményeket, és elégítse ki a gyermekek tevékenységvágyát.
- Törekedjék arra, hogy igazságosan, differenciáltan, egyéni sajátosságaikhoz igazodva bánják velük.
- Minden gyermekben kísérelje meg felfedezni azt a képességet, megnyerő tulajdonságot, amelyre a gyermek iránti rokonszenve épülhet.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

Értékorientált közösségi nevelés:

- Az eddig kialakult szokások a gyermekek igényévé válnak, melyeknek természetes módon tesznek eleget.
- A közös tevékenységekben aktívan vesznek részt.
- Kialakul a csoport élete iránti érdeklődés.
- Természetes szükségletté válik a közös tevékenység.
- Ébredszik bennük a közösségi öntudat, örülnek a közösen elért sikereknek.
- Együtt éreznek társaikkal, érdeklődnek egymás iránt, elfogadják egymás egyéniségét.
- Tisztelettel viselkednek a felnőttekkel.
- Felelősséget éreznek a vállalt feladatokért.
- Bizonyos helyzetekben választanak és döntenek.
- Képesek önálló véleményalkításra.

Hagyományok, ünnepek:

Óvodánkban igyekszünk minden alkalmat megragadni a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlására, a hagyományok, az ünnepek kialakítására. A közös készülődés, tervezgetés, a holnap öröme távlatot jelent a gyermekek számára. Az óvodai élet szokásai, hagyományai ünnepi, érzelmi átélésre, gazdagon motivált tevékenységekre biztosítanak lehetőséget.

A gyermekközösségekkel kapcsolatos hagyományok

- a) Közös (csoporton belüli) megemlékezés a gyermekek születésnapjáról.
- b) A csoportok egymás közti kapcsolatait, hagyományait a csoportnapló tartalmazza.

c) Ajándékkészítés anyák napjára, esetenként a látogató gyermekek és vendégek számára.

d) Óvodai ünnepek, rendezvények megtartása:

Szeptember	- Népmese napja;
November	- Vizuális nyílt nap
December	- Mikulás; Luca-napi vásár; Adventi készülődés;
Február	- Farsang
Március	- Március 15.
Március-április	- Tavaszi vásár; Húsvét
Május	- Anyák napja; Gyermeknap
Június	- Nemzeti összetartozás napja; Nagyk búcsúztatása; Csoport-piknik

e) Népi hagyományok ápolása, jeles napokhoz kapcsolódó szokások:

Szeptember, október	- Szüreti mulatság
November	- Szent Márton hét
December	- Karácsony-várás
Február, március	- Kiszézés, télbúcsúztatás
Március, április	- Húsvét-várás

Népi szokások, megfigyelések felelevenítése és lehetőség szerinti beépítése a csoportok életébe.

f) Környezet- és természetvédelemmel kapcsolatos hagyományok:

Október 4.	- Állatok napja
Március 22.	- Víz napja
Április 22.	- Föld napja
Május 10.	- Madarak és fák napja

Az óvodapedagógus feladatai:

- Használjon ki minden alkalmat a hagyományok és ünnepek kialakítására.
- Alakítson ki távlatokat, melyeket közösen tervezgessenek, és együtt várjanak.
- Tegye lehetővé, hogy az ünnepeket - érzelmi alapokon nyugvó tevékeny várakozás előzze meg.
- Gondoljon arra, hogy az ünnepek hatását szülői együttműködéssel fokozhatja.

☛ Kapcsolata más nevelési területekkel:

Legszorosabb kapcsolata a játékkal van, mert leginkább a játék során alakulnak, fejlődnek a gyermekek társas kapcsolatai. Szoros kapcsolata van még a munka jellegű tevékenységgel is, hiszen ez elsősorban közösségért végzett tevékenység.

3.3 Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés

Az anyanyelvi képességek és az intelligencia szoros összefüggést mutat az értelmi képességek és a gondolkodás között.

A jól fejlődő beszéd-készség visszahat a gyermek gondolkodására, megismerő tevékenységére is.

A kommunikáció a beszéd és a gondolkodás egyik eszköze; egyszerre cél és eszköz a társas kapcsolatokban. Általa erősödik a gyermek biztonságérzete, növekszik tájékozottsága, gazdagodnak ismeretei, kapcsolatai, fejlődik beszéd-készsége, anyanyelvi kultúrája, stílusa.

Napjainkban a gyermekek egy része kommunikációs hiányban szenved, keveset beszélgetnek vele, a beszélgetések gyakran háttérbeszélgetések, vagyis valamilyen fő cselekvés kísérőjelenségei.

Sajnos a gyermekek többsége úgy kerül óvodába, hogy anyanyelvi tudása és ismeretei elmaradnak az életkori szinttől. Az óvodapedagógus felelőssége nagy, hiszen a beszéd szempontjából ingerszegény környezetből érkező gyermekeket is alkalmassá kell fejleszteni az iskolakezdésre.

A gondolkodás fejlődése szorosan együtt halad a beszéd fejlődésével, aminek következtében a gyermek képes lesz az egyszerűbb problémahelyzetek szóbeli megoldására, azaz eljut a nyelvi gondolkodás szintjére.

Az anyanyelvi nevelés és értelmi fejlesztés a beszélő környezettel, a helyes mintaadással és szabálykövetítéssel az óvodai nevelő tevékenység egészében jelen van.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A gyermekek érdeklődésére, kíváncsiságára, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire, ismereteire alapozva változatos tevékenységek biztosítása.
- Az értelmi képességek – érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás – és az alkotóképesség fejlesztése, ösztönző környezet biztosítása.
- A gyermekek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartása, ösztönzése.
- Legyen nyitott a gyermek mondanivalójának meghallgatására, válaszoljon kérdéseire.
- Fogalomhasználata igazodjon a 3-7 éves korosztály fejlettségéhez.
- Tegye képessé a gyermekeket a feljuk áramló verbális és metakommunikációs információk befogadására, megértésére.
- Játékosan fejlessze a beszédészlelés, a beszédértés és kifejezőkészség esetleges lemaradásait.

- Valamennyi értelmi képesség fejlődését elősegítő, ösztönző környezetet teremtsen.
- A nemzetiséghez tartozó gyermekek számára biztosítsa a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

Gyermei tevékenységek:

- Gondolatait, érzéseit, kívánságait közli környezetével.
- Folyamatosan gyakorolja és bővíti szókincsét.
- Meghallgatja, és figyelemmel kíséri a felnőttek és társai mondanivalóját.
- Ismerkedik a mesék, versek sajátos nyelvezetével, szófordulataival.
- Elmesél valós és kitalált történeteket.
- Játékidőben bábozik, dramatizál.
- Szükség esetén a logopédiai foglalkozásokon aktívan részt vesz.

Alapelveink:

- Az óvodai környezet inspiráló hatására, az óvoda dolgozói példamutató beszédére alapozva az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés.
- A nemzetiséghez tartozó gyermekek számára a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségének biztosítása.
- A gyermekek egyéni, eltérő fejlődési ütemének tiszteletben tartása.
- A szülők szemléletének formálása, a beszédhibás gyermekekkel való helyes bánásmód kialakítása.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- A gyermeket a tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez:
 - érzékelése, észlelése differenciálódik,
 - megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem,
 - kialakulóban van elemi fogalmi gondolkodása.
- Képes elemi összefüggések felismerésére, közlésére.
- Érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél.
- Képes végighallgatni és megérteni mások beszédét.
- Alapvető ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről.

3.4 Vizuális nevelés, mint kiemelt nevelési terület

Az óvodánkba járó gyermekek különböző képességekkel, tapasztalatokkal, élményekkel érkeznek hozzánk. Óvodásaink nevelése érdekében olyan pedagógiai programot állítottunk össze, mellyel a gyermekek személyiségét a legoptimálisabban tudjuk fejleszteni.

A vizuális nevelés adta lehetőségeket a napi munkánkban már a kezdetekben is alkalmaztuk. Hosszú évek tapasztalata irányította tudatosan figyelmünket, szemléletünket a vizuális nevelés fontosságára, melynek középpontjában a gyermek áll.

A gyermekek ábrázolásai rendkívül személyes jellegűek, pozitív/negatív érzelmekkel kísért alkotások, melyek belső indíttatásból fakadnak, hisz az örömmel végzett alkotások önálló élményre és felismerésre vezetik őket. Ez a személyes jelleg teszi lehetővé, hogy minél jobban megismerjük a gyermek adottságát, fejlődési ütemét, egyéniségét. Így a vizuális nevelést a személyiségfejlesztés eszközeként is hatásosan tudjuk alkalmazni.

A vizuális nevelés alapképességeket fejlesztő, komplex nevelési terület, mely szoros kapcsolatban van minden nevelési területtel. A vizualitásnak nagy szerepe van az észlelésben, az információszerzésben és megismerésben. Gazdag tevékenységrendszer biztosít a gyönyörködtetés, a rácsodálkozás alkalmainak megteremtésével és az eszközök széleskörű kínálatával.

Ezek a tények adják meg a vizuális nevelés értékes pedagógiai lehetőségeit. Magába foglalja a rajzolást, festést, mintázást, kézimunkát, építést, konstruálást és a műalkotásokkal való ismerkedést. Folyamatosan ismerteti meg a gyermeket a különböző anyagokkal, egyszerű munkafogásokkal, technikai alapelemekkel, hiszen a technikai jártasság segítség az önkifejezésben.

Meggyőződésünk, hogy a gyermekek legfogékonyabb időszakát mulasztjuk el, ha nem figyelünk fel vizuális érzékenyséjükre, hiszen általa fejlődik az:

- esztétikai érzék és belelátó képesség,
- kreativitás,
- kézügyesség és finommotorika,
- szép iránti fogékonyság, befogadóképesség,
- kifejezőképesség, önkifejezés,
- fantázia és képzelet,
- igény a környezet esztétikai alakítására.

Az óvodáskorú gyermekek érdeklődőek, nyitottak, kíváncsiak, érzelmeik vezérlik őket. Éppen ezért az óvodapedagógus személyes példájának kiemelt szerepe van. Olyan alkotó fantáziával, rugalmassággal kell rendelkeznie, amely a gyermekek ábrázolási kedvét elősegíti, tovább fejleszti.

A gyermekek vizuális nevelését nem csak az intézményeken belül próbáljuk biztosítani. Séták, kirándulások alkalmával az élményszerzésen túl környezetünk szépségének felfedezése, megláttatása a célunk.

Vizuális munkaközösségünk több évtizedes múltra tekint vissza. Belső továbbképzési rendszerünkben kiemelt helyet foglal el. A munkaközösségi foglalkozások keretében népi kismesterségekkel ismerkedtünk, különböző technikákat sajátítottunk el.

Célirányos szakmai házi továbbképzéseket tartottunk, segítve szakmai megújulásunkat. Olyan szakmai kapcsolat kialakítására törekedtünk – vármegyén belül és kívül is –, ami munkánk tartalmát tovább gazdagítja, tapasztalatok cseréjét, gyakorlati ismeretek bővítését is szolgálja. A kapcsolatokon túl önképzéssel, továbbképzéseken való részvétellel is munkánk folyamatos megújítását, ismereteink bővítését kívánjuk szolgálni.

Az új iránti fogékonyság, rugalmasság bennünk él. Pályázatokon rendszeresen részt veszünk. Tapasztalataink és eredményeink igazolják eddigi munkánk helyességét.

A gyermek alkotásaival fontos dolgokat mond el magáról. Alkotótevékenysége nagy lehetőség számunkra, hogy belső világát jobban megérthessük, s ezen értés alapján személyiségfejlődését segíthessük.

A vizuális nevelés megjelenése:

Játékban

A játék olyan komplex tevékenységforrás, melyet a nevelés folyamatában tudatosan használunk fel céljaink eléréséhez. Vizuális nevelési céljaink megvalósítása érdekében **a játék a legfőbb személyiségfejlesztő eszköz.** Benne minden tanulási tartalom: ismeret, jártasság, készség megjelenik, melynek eredményeképpen alapozódnak a képességek, és alakul magatartásuk. A lényeg, hogy az élményeiket, új tapasztalataikat, ismereteiket játékban éljék meg, melyeket az őket körülvevő világban spontán szereznek.

Ének, zene, énekes játék, népi játék, tánc

Az ének - zenei nevelésünk során szeretnénk megéreztetni a közös éneklés, közös énekes játékok adta örömet, hogy azokon keresztül formálódhasson a gyermekek zenei ízlése, esztétikai fogékonysága (esztétikus mozgás, igényes eszköz- és hangszerhasználat). A zenei anyag összeválogatása során főleg népi jellegű, művészi értékű mondókákat, énekeket válogatunk, melyeket ünnepkörökhöz és évszakokhoz kapcsolva állítunk össze.

Rajzolás, festés, mintázás, kézi munkában

A vizuális nevelésre kiemelt hangsúlyt fektetünk, hiszen az esztétikum már nagyon korai életkorban hat a gyermekekre. A művészet - vizuális, irodalmi, zenei - nem más, mint a

világ megismerése sajátos nézőpontból, egyéni szűrőn keresztül. Mivel a gyermekek eltérő esztétikai élményekkel, tapasztalatokkal érkeznek otthonról az óvodába, fontos feladatunknak tekintjük, hogy a gyermekek tevékenységi vágyát, alkotó gondolkodását felkeltsük, és hogy az alkotás bármilyen formája élményeken alapuló, **örömteli tevékenység** legyen.

Mozgásban

A mozgásfejlesztés a nagymozgásoktól kezdve a finommotoros manipulációig mindent magába foglal, és az egész személyiség fejlődését elősegíti. A mozgásos játékok, gyakorlatok, téri helyzetek felidézésével fejlődik a gyermek vizuális memóriája. A látott és elvégzett mozgások elősegítik a különböző észlelési területek integrációját: formaalakítás mozgással, különböző alakzatok bejárása, térészlelés fejlesztése. A különböző tornaszerek fogása segíti a finommotorika fejlődését /kendő, karika, labda, bot, szalag, babzsák/.

A külső világ tevékeny megismerésében

A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatokat szerez, amelyek az életkorának megfelelő, biztonságos eligazodáshoz, tájékozódáshoz, a környezettudatos magatartás megalapozásához nélkülözhetetlenek.

A jövő környezetét a jelen óvodásai fogják alapvetően meghatározni, ezért a **természet szeretetére, megóvására, szépítésére neveljük őket**, megismerve a szülőföld, az ott élő emberek, a helyi néphagyományok, szokások és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulva ezek szeretetét, védelmét is.

Munka jellegű tevékenységben

A gyermek mindennapjainak része a munka jellegű tevékenység, amely az óvodai élet egészében érvényesülő folyamat. Tapasztalják, hogy környezetüket folyamatosan alakíthatják, kellemesebbé, célszerűbbé tehetik.

Verselés, mesélésben

A mindennapi ismétlődő vers- és mesehallgatás során mély belső képvilág alakul ki a gyermekekben, mely a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája.

Fontosnak tartjuk a szerepre utaló kellékek, jelmezek, bábok közös elkészítését, amelyekkel a beleélés sikeresebb lehet.

Anyanyelvi nevelésben

Az anyanyelvi nevelés komplex folyamat, ami a nevelési folyamat egészében jelen van. Óvodánk fejlesztési feladatai a család, a környezet megismeréséből indulnak ki, és a gyermek egyéni képességeinek megismerésén keresztül fejtik ki hatásukat. A gyenge kifejezőképességgel rendelkező, beszédében gátolt gyermekek anyanyelvi fejlesztése

érdekében kiemelt feladatunknak tartjuk a **tevékenységekben gazdag élettér**, a kellemes, nyugodt légkör megteremtését. A környezet **példamutató beszéde** mintát nyújt, ösztönzést ad a kisgyermeknek a beszédre, ami fontos feltétele az anyanyelvi nevelésünk hatékonyságának.

Hátrányos helyzetű gyermekekre való tudatos odafigyelés területén

A családok növekvő mértékű szociális veszélyeztetettsége és az egzisztenciális gondok következtében kialakult családi funkciózavarok hátrányosan befolyásolják a gyermekek érzelmi és testi fejlődését. A vizuális nyelv erősítése pozitív hatással van az átélt testi-lelki sérülések csökkentésére, megszüntetésére. A szociális hátrányokkal küzdő - a fejlődésükben gátolt - gyermekek egészséges személyiségfejlesztése a fő feladatunk. Ezért a gyermekeknek egyéni törődést, a családoknak erkölcsi-, érzelmi gondozást biztosítunk.

3.5 Az óvodai élet tevékenységformái

<i>Az óvodai élet tevékenységformái</i>
<i>Játék</i> <i>Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka</i> <i>Verselés, mesélés</i> <i>Ének, zene, énekes játék, népi játék, tánc</i> <i>Mindennapos mozgás,</i> <i>A külső világ tevékeny megismerése,</i> <i>Munka jellegű tevékenységek,</i> <i>A tevékenységekben megvalósuló tanulás</i>

2. sz. ábra

3.5.1 Játék

A kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége a játék. A kisgyermek elemi, pszichikus szüksége, melynek minden nap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul kell megvalósulnia. A játék a pszichikumot, a mozgást, a kreativitást fejlesztő és erősítő, élményt adó, sajátosan céltudatos tevékenység, amely a különböző tevékenységeken keresztül alkalmas az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltségtartalmak közvetítésére.

Mindig a gyermek közvetlen indíttatásaiból, belső szükségletéből ered. Magáért a folyamatért, az azt kísérő érzelmekért játszik a gyermek, tehát indítéka magában a cselekvésben rejlik. A játékon keresztül tapasztalja meg a körülötte levő világ sokszínűségét, szerzi ismereteit, örömhöz, sikerélményhez jut. **A személyiségfejlesztés leghatékonyabb eszköze, mert benne minden tanulási tartalom** – ismeret, jártasság, készség – **megjelenik**. Hatékonyan fejleszti a gyermek mozgását, kommunikációs készségét, értelmi képességeit, és elősegíti a társas kapcsolatok fejlődését.

A játék kiemelt jelentősége a napirendben is megmutatkozik, a szabad játék előtérbe helyezésével.

☛ Az óvodapedagógus feladatai:

- Tartsa szem előtt a szabad játék túlsúlyának érvényesülését.
- Adjon utánozható mintát a játéktevékenységre, legyen bevonható társ, segítő és kezdeményező, ha a játékhelyzet úgy kívánja.
- Teremtse meg a játék feltételeit (hely, idő, eszköz, élmény), melyek a fejlődéshez szükségesek, és tartalmassá, élményekben gazdaggá teszik a játékot.
- Biztosítson kiegyensúlyozott, nyugodt légkört, melyben az érzelmi biztonság az alapja az elmélyült játéknak.
- Jelenlétével biztosítsa az indirekt irányítás felelősségét.
- Tegye lehetővé, hogy a gyermekek saját elgondolásaikat valósítsák meg a játékban, ahol fantáziájuk, hangulatuk, érzelmeik szabadon megnyilvánulhatnak.
- Biztosítsa számukra a szabad játékeszköz-választás és rendezkedés lehetőségét.
- Szervezze úgy a játék feltételeit, hogy a különböző játékcsoportok ne zavarják egymást.
- Konfliktus esetén igyekezzon pozitív fordulatot adni a játéknak.
- Használja ki a játékban rejlő lehetőségeket az egyén fejlesztésére.
- Kísérje figyelemmel a gyermek játéktevékenységét, a témáját, a szerepvállalás körülményeit, és megfigyeléseit használja fel fejlesztési céljaiban.
- Az anyanyelvi - és kommunikációs játékokat a napirendbe építve szervezze meg.
- Teremtse meg a játék lehetőségeit a szabadban és az udvaron is, biztosítsa annak feltételeit, kiegészítve fejlesztő, speciális mozgást igénylő eszközökkel.
- A **gyakorló játék** során:
 - Biztosítsa a legjobb feltételeket, és ha szükséges, segítse motiválni a funkció magasabb szintű gyakorlását úgy, hogy egyidejűleg a játékból fakadó örömet is fokozza.
- A **szimbolikus- és szerepjáték** során:
 - Törekedjék arra, hogy minden gyermek egyéni képességeinek legfejlettebb szintjén bontakozhasson ki a játékban.

- Gondoskodjon a játékokhoz szükséges szimbolizáló eszközökről, jelmezokről.
- Buzdítsa a bátortalan, félénk gyermekeket is szerepvállalásra.
- **A konstruáló játékokhoz:**
 - Biztosítson olyan eszközöket, melyek fejlesztik a kreativitásukat, kézügyességüket.
- **A szabályjátékok** során:
 - Ismertesse és fogadtassa el a gyermekekkel a játékhoz fűződő szabályokat, és törekedjen azok következetes betartására.
 - Adjon lehetőséget arra, hogy a gyermekek maguk is felállíthassanak különböző szabályokat.
 - Szervezze meg - a napirendbe építve – az anyanyelvi -, és kommunikációs játékokat.

Gyermeki tevékenységek:

- Játék útján ismerkedik a világgal, a tárgyakkal, azok tulajdonságaival, a valóság jelenségeivel, eseményeivel.
- Kiválasztja játékához a megfelelő eszközöket és a társakat.
- A játék menetét saját elgondolása alapján játssza.
- Gyakorolja a társas érintkezés, a helyes viselkedés szerinti magatartást.
- Mozgásos, értelmi, és nyelvi–kommunikációs játékokat játszik.
- Használja a mozgásfejlesztő, udvari játékokat.

Gyakorló játék:

- Tárgyakat rakosgat, szétválogat, rendezget.

Szimbolikus- és szerepjáték:

- Az élethelyzetekben tapasztalt élményeit játékában megjeleníti, a látott szerepeket, tevékenységeket, a felnőttek közötti sajátos viszonylatokat sajátos játékkörülmények között újra alkotja.
- A játékhelyzethez alkalmazkodva maga alakítja át játékterét.
- Különböző szimbolikus eszközöket használ, melyek a szerep átélését segítik.

Konstruáló játék

- Szabadon, kreatívan használja a rendelkezésére álló eszközöket, anyagokat.
- Saját elgondolása alapján épít, konstruál.

Szabályjáték:

- Játéka során a felállított szabályok szerint játszik.

Alapelveink:

- Az óvodapedagógus maga is szeressen játszani, és utánozható mintát jelentsen a gyermekek számára.
- A napi tevékenységek során érvényesüljön a szabad játék túlsúlya.
- Az óvodapedagógus jelenléte legyen biztosítéka az indirekt irányítás felelősségének.
- Tartsa tiszteletben a gyermekeknek a játékhoz való jogát.
- Jelenlétével nyújtson érzelmi biztonságot a játszó gyermekközösségnek.
- Tartsa szem előtt, hogy a játék örömforrás, melyben a gyermekek szabadon kinyilváníthatják érzelmeiket.
- Ismerje érdeklődéskörüket, tapasztalataikat, élményeiket, játékuk jellemzőit.
- Tegye a játékot a közösségi élet fejlesztésének eszközévé.
- Segítse elő, hogy a szocializációs gondokkal küzdő gyermek is megtalálja helyét a játszócsoportban, érzelmi biztonságot leljen.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- A gyermekek képesek egymáshoz, a vállalt szerephez és a játék szabályaihoz alkalmazkodni.
- Képesek egyéni elgondolásuk szerint, kreatívan konstruálni, építeni, és azokat játékukban felhasználni.
- Egymás játékát, tevékenységét nem zavarják meg, a különböző játszócsoportok egymás mellett és együtt is tudnak tevékenykedni.

Kapcsolata más nevelési területekkel:

- Legszerosabb kapcsolata a „külső világ tevékeny megismerése”-vel van, mert élményei és ismeretei ott gyökereznek.
- Ugyanilyen szoros kapcsolata van az érzelmi, erkölcsi és közösségi neveléssel, mert társas kapcsolatai a játék során alakulnak, fejlődnek.
- Szoros kapcsolata van még az anyanyelvi neveléssel is, mert a játék lehetőséget teremt a párbeszéd kialakulására, és arra, hogy felismerje és gyakorolja a különböző beszédhelyzetekhez illeszkedő beszédmódok, nyelvi eszközök használatát.

3.5.2 Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

Az ábrázoló tevékenység **összetett, sokszínű nevelési terület**, magába foglalja a rajzolást, festést, mintázást, kézimunkát, építést, konstruálást, a műalkotásokkal, népművészeti elemekkel, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedést. Folyamatosan ismerteti meg a gyermekeket a különböző anyagokkal, egyszerű

munkafogásokkal, technikai alapelemekkel. A gyerekeket egyéni fejlettségi szintjüknek megfelelően képi-plasztikai kifejezőképesség birtokába juttatja. Kialakítja bennük az elemi képolvasási, komponáló, térbeli tájékozódó és rendező képességet, gazdagítja belső képüket.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Olyan igényes, esztétikus környezetet alakítson ki, ahol a gyermekek nyugodtan, kényelmesen tevékenykedhetnek, s lehetőségük nyílik a szabad önkifejezésre.
- Vigye közel a gyermekeket a természethez, juttassa őket a rácsodálkozás élményéhez.
- Állandó helyen biztosítsa a változatos anyagok és eszközök elérhetőségét, helyezze előtérbe a természetes anyagok, termékek használatát.
- Ismertesse meg, és sajátíttassa el az ábrázolás egyszerű munkafogásait, technikai eljárásait, anyagok, eszközök használatát.
- Segítse a kezdeményező, kreatív magatartás érvényre jutását, a megfelelő alkotói légkör kialakulását.
- Keltse fel a gyermekek tevékenységi vágyát, biztosítsa élményeik, fantáziájuk és megfigyeléseik képi – térbeli megjelenítésének sokféle lehetőségét, juttassa a gyermekeket az alkotás öröméhez.
- Segítse elő a gyermekek képi-plasztikai kifejező nyelvének, ábrázoló- és konstruáló képességének, képi gondolkodásának fejlődését.
- A gyermekek valamennyi alkotását kezelje értékként. Érje el, hogy a gyermekek egymás munkáját megbecsüljék, és szívesen tevékenykedjenek együtt.
- Gyűjtse a gyermekmunkákat a gyermekek ábrázolási fejlődésének és a további feladatoknak megállapítása céljából.
- Törekedjen a téri – formai és színeképzetek kialakítására, gazdagítására.
- Segítse elő a szem – kéz koordináció, finommotorika fejlődését.
- Adjon lehetőséget és teremtsen meg a feltételeket az udvari vizuális tevékenységekhez is.
- Érje el, hogy a szülők otthon is biztosítsanak lehetőséget az ábrázolásra, a kész alkotásokat becsüljék meg, és örüljenek azoknak.
- Tegye lehetővé, hogy múzeumlátogatások, kiállítások során, népi és művészi alkotásokkal kapcsolatban is élményekhez jussanak a gyerekek.
- A tevékenykedés, felhasználás során részesítse előnyben az újrahasznosítható anyagokat.
- Keresse az új megoldásokat, kreatív, környezettudatos gondolkodásra, fenntarthatóságra neveljen.

Gyermei tevékenységek:

- Tevékenységeihez önállóan választja ki, és veszi el a kívánt eszközt.
- Firkál, rajzol papíron, aszfalton, homokban, hóban.

- Ujjal és ecsettel fest, különféle nyomatokat készít /dugó, papírdúc, krumpli, levél, tenyér, stb./.
- Használja az alapszíneket, majd a színárnyalatokat, keveri a színeket.
- Képeket, bábokat, ajándékokat, játékokban felhasznált eszközöket készít természetes anyagok felhasználásával / termés, posztó, gyapjú, homok, gipsz, szalma, szizál, csuhé, fa, stb. /.
- Papírt gyűr, tép, vág, ragaszt, hajtogat.
- Plasztilinnel, agyaggal, sógyurmával mintáz.
- Különböző anyagokkal tárgyakat díszít / viasz, termések, bőrdarabok, papírok, fonalak /.
- Különböző vizuális játékokat játszik:
 - levegőrajzok,
 - alakítás vizes homokból,
 - formakirakás kavicsokból, virágokból, termésekből,
 - építés dobozokból, papírhengerekből.
- Gyakorolja a népi kismesterségeket: csuhébabát készít, gyöngyöt fűz, varr, agyagoz, sző, fon, tojást fest, mézeskalácsot formál és díszít, batikol, nemezel.

Alapelveink:

Az óvodapedagógus:

- Vegye figyelembe, hogy az egyes gyermekek más-más ábrázolási tapasztalatokkal, képességbeli különbségekkel rendelkeznek.
- Tartsa tiszteletben a gyermekek alkotói szabadságát.
- Törekedjen arra, hogy jó minőségű eszközök és anyagok álljanak a gyermekek rendelkezésére.
- Tegye lehetővé esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakulását.
- Segítse elő az öntevékeny, kreatív gyermeki magatartást, erősítse önbizalmukat.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- Ismereteik, gondolataik, élményeik kifejezésére bátran, biztonsággal használják az ábrázolás eszközeit.
- Tudnak díszíteni, önállóan tervezni, alakítani az elsajátított technikák alkalmazásával.
- Felismerik a természet által kínált anyagokban rejlő lehetőségeket.
- Emberábrázolásaikban megjelennek a részformák, próbálkoznak a legegyszerűbb mozgások jelzéseivel.
- Sokféle tapasztalattal rendelkeznek az építésben, téralakításban.
- Késztetést éreznek arra, hogy saját, és társaik munkáival, valamint a műalkotásokkal kapcsolatban szóbeli véleményt nyilvánítsanak.
- Befogadóvá válnak az igényes vizuális élmények iránt.

Kapcsolata más nevelési területekkel:

Legszorosabb a kapcsolata a „külső világ tevékeny megismerése”-vel, hiszen mindkét terület a valóság megismerését szolgálja a maga sajátos eszközeivel. Szoros kapcsolata van a játékkal is, mert tartalmában és feladataiban konkrét összefüggést mutatnak.

Összefügg még az anyanyelvi neveléssel is, mert a gyermek ábrázoló tevékenységéhez és annak tartalmához kapcsolódó beszéd ösztönzésével, a mesék, versek képi megjelenítésével gondolkodása, nyelvi kifejezőkészsége sokoldalúan fejleszthető.

Tehetséggondozással kapcsolatos feladataink:

- Finommotorika terén a gyermek érettségének felismerése.
- A kreativitás kibontakoztatására tág lehetőségek biztosítása.
- Alkalmak keresése a képesség gyakorlására: pályázatokon, kiállításokon való részvétel.
- Különféle megoldási lehetőségek felkínálása a választási lehetőség biztosításával.
- Biztonságot nyújtó alkotói légkör megteremtése.

3.5.3 Verselés, mesélés

Irodalmi nevelésről csak akkor beszélhetünk, ha a gyermekeknek örömet szerez a – többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt – mondókák, dúdolók, versek és mesék hallgatása, ha a gyermek kéri és várja az újabb és újabb élményt. Emberi kapcsolatokra tanít, mélyíti az önismeretet, segíti a világ megismerését, lehetséges eszközei a kommunikációs kompetenciák fejlesztésének, a személyiségformálásnak.

Vers:

A vers a beszéd zenei elemeire épül, a játék, szöveg, dallam, mozgás, beszédritmus és hangulat megbonthatatlan egységet alkot benne. A vers a gyermeket **erős belső aktivitásra, játékos cselekedetekre serkenti**, és **örömet vált ki**. A ritmus és a dallam összhangra neveli a mozgást, a beszédet és a gondolkodást.

Mese:

A mese a gyermek érzéki-érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese - képi és konkrét formában - ráébreszti a gyermeket a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonylataira. Tájékoztatja a lehetséges, megfelelő viselkedésformákról, ok – okozati összefüggésekről. Életkorilag megfelel az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, s egyben feloldást és megoldást kínál. A képzeletet és érzelmeket megmozdító

mesélés hatására a gyermekekben belső képsor elevenedik meg. A mese hatására **fejlődik kifejezőkészségük, emlékezetük, képzeletük, alkotó gondolkodásuk, gyarapodik aktív és passzív szókincsük, és javul a mondat szerkesztésük.** Esztétikai hatást azáltal vált ki, hogy erőteljes, kifejező, hatásos, játékos, így egybeesik a gyermekek belső igényeivel.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Teremtse meg a leghatékosabb feltételeket az irodalmi élmények befogadásához.
- Szervezze meg a kíváncsiságkeltő „szertartás” mozzanatait.
- Figyeljen a gyermekekkel való szoros érzelmi kapcsolat és meghitt együttlét megteremtésére.
- Használja ki a mese feszültségoldó hatását, különösen az egyéni törődést igénylő gyermekek esetében.
- Biztosítsa a lehetőséget a mesék, esetleg kitalált történetek bábozására, dramatizálására.
- Használja fel a versmondást a beszédtechnikai problémák javítására, a javítgatások elkerülésével.
- Tegye lehetővé a gyermek saját vers- és mesealkotását, mint az önkifejezés egyik módját, mozgással / ábrázolással kombinálva.
- Adjon lehetőséget, hogy a gyermekek kedvük szerint, bármikor nézegethessenek könyvet, nevelje őket a könyvek szeretetére és megbecsülésére.

Gyermeki tevékenységek:

- Várja, kéri a mesemondást.
- Mesekönyveket nézeget és beszél róla.
- Az irodalmi műveket a szöveghez kapcsolódó mozgással kíséri.
- Ismert meséket báboz, dramatizál, improvizál, és képileg megjelenít.
- Társaival talál ki elképzelt történeteket, így együtt élik át az összetartozás érzését.
- A verseket, mondókákat ritmikus mozdulatokkal kíséri.

Alapelveink:

- Az óvodapedagógus tegye lehetővé, hogy a gyermekek minden nap hallgassanak mesét, mondókát, ismerkedhessenek népi- és népmesékkal, a magyarság történetét feldolgozó mondavilág elemeivel, klasszikus, kortárs irodalmi művekkel, valamint más népek meséivel.
- Tartsa szem előtt, hogy a mese örömforrás és társas élmény, amely nagy belső energiákat mozgósít.
- Törekedjen arra, hogy a gyermekekben kifejlődjön a belső képteremtés, önkifejezés képessége, mely nélkül lehetetlen az olvasóvá válás.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- Ismerik a csoport gyermek-könyvespolcát, a könyvek között eligazodnak
- A könyvekben képek alapján megtalálják kedvenc meséjüket.
- Képesek már a mesék több szálán futó cselekményét figyelemmel követni.
- Társak az óvodapedagógus énekes, halandzsás, mozgásos játék kezdeményezéseiben.
- A verseket közösen és egyénileg pontos szöveggel, érthetően mondják.

Kapcsolata más nevelési területekkel:

Legszorosabb a kapcsolata az anyanyelvi neveléssel, mert az irodalmi élmény legfőbb hordozója, közvetítője maga a nyelv. Szoros kapcsolata van a „rajzolás, festés, mintázás, kézi munka”-val, mert a gyermekek meseélményeiket, belső képzeleti képeiket rajzaikban és egyéb alkotásaikban tudják a legjobban megjeleníteni.

f) Tehetséggondozással kapcsolatos feladataink:

- A tehetséges gyermek impulzív beszédkedvének megerősítésére való törekvés.
- Türelmének erősítése a társak meghallgatása során.
- Szókincsének további bővítése, mely korához képest felette áll társainak.
- Lehetőségek biztosítása élénk, produktív képzelőerejének kibontakoztatására.
- Érdeklődésének kielégítése az irodalom iránt.
- Az olvasóvá nevelésének elindítása.

3.5.4 Ének, zene, énekes játék, népi játék, tánc

A zenei tevékenységeket esztétikai érzelmek kísérik: a befogadás öröme, a dallam és a hangszín hatásainak nyomán ébredő gyönyörködés és élvezet. Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbeli játékok, a népi gyermekdalok, népdalok éneklése, hallgatása, az énekes játékok, a zenélés mind az örömszerzés forrásai. Felkeltik a gyermekek zenei érdeklődését, formálják zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat.

Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermekek felfedezik a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a **közös éneklés örömet**. A népdalok éneklése, a népi játékok a hagyományok megismerését, továbbélését segítik. Az ének-zenei tevékenységek, népi játékok, néptánc fejlesztik a zenei hallást, ritmusérzéklet, zenei emlékezetet, kreativitást, improvizációt, megalapozzák a zenei anyanyelv kialakulását, és meghatározó szerepet töltenek be a nemzeti nevelésben.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Teremtse meg azt a hangulatot, amely alkalmassá teszi a gyermekeket a zenei élmény befogadására.
- Keltse fel zenei érdeklődésüket, formálja zenei ízlésüket és esztétikai fogékonyságukat.
- Vegye figyelembe a zenei feladatok és anyagok megválasztásánál a csoport fejlettségi szintjét, érdeklődését, nemzeti hovatartozását is.
- Fejlessze a gyermekek zenei hallását, ritmusérzékét, zenei emlékezetét, játékos zenei alkotókedvét.
- Személyes példáján keresztül motiválja a gyermekeket a spontán utánzásra, énekelgetésre.
- Éreztesse meg a gyermekekkel a közös éneklés, tánc örömét.
- Segítse elő mozgáskultúrájuk harmonikus fejlődését.
- Ismertesse és sajátíttassa el néhány egyszerűbb ritmushangszer használatát.
- Juttassa sikerélményhez a gyengébb zenei képességgel rendelkező gyermeket is.
- Zenehallgatáshoz gazdag, változatos anyagot válogasson az óvodapedagógus, előadásmódjával juttassa zenei élményhez a gyermekeket.

Gyermeki tevékenységek:

- A nap bármely szakában mondókázik, énekelget, ismert és önmaga által kitalált dallamokat dúdol.
- Szívesen játszik dalos játékot és körjátékot.
- Az egyenletes lüktetést, ritmust mozgással, tapssal, hangszerrel kíséri.
- Megkülönbözteti a halk - hangos, magas - mély hangokat és térben érzékelteti.
- Gyakorolja a táncos jellegű mozdulatokat.

Alapelveink:

- Az óvodapedagógus tartsa szem előtt az énekes népi játékok, a kortárs művészeti alkotások igényes megválasztását.
- Segítse elő a zenei anyanyelv megalapozását.
- Zenehallgatás során vegye figyelembe a nemzetiségi gyermekek hovatartozását is.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- Képesek csoportosan és egyénileg is önálló indítással tisztán, helyes kezdőmagasságban és tempóban énekelni.
- Érdeklődéssel hallgatják a zenét, megfigyelve a dal szövegét, hangulati töltését, az előadó hangszer hangszínét.

- Megkülönböztetik hallás után környezetük zörejeit és egymás hangját.
- Felismerik a dalokat jellegzetes kezdő vagy belső motívumról.
- Képesek dallam-, vagy ritmus-motívumokat egyénileg visszaénekelni és visszatapsolni.
- Megkülönböztetik az egyenletes lüktetést a dal ritmusától. Ezeket mozgással, járással, tapssal kísérik.
- Felismerik a halk - hangos hangokat, tudnak halkán és hangosan, lassan és gyorsan énekelni, beszélni.
- Érzékelik, és térben mutatják a magasabb és mélyebb hangok közötti különbséget három fokozatban.
- Tudják csoportosan, halkán kiemelni a dalok kettes lüktetését.
- Képesek dallambújtásra.
- A megismert ritmushangszereket egyénileg is tudják kezelni.
- Képesek változatos térformákat alakítani, táncmozdulatokat esztétikusan, egyöntetűen végezni.

Kapcsolata más nevelési területekkel:

Az „ének, zene, énekes játék, népi játék, tánc” a „verselés, mesélés” és az anyanyelvei neveléssel van a legszorosabb kapcsolatban, mert a mondókák, dalok szövegének hanglejtését, ritmusát, hangsúlyait pontosan követi a gyermekdal.

Az új szavak a szókincset bővítik, a mozgással egybekötött cselekvések a szavak pontos megértését segítik.

Az énekes játék a szocializációt is elősegíti, amikor minden mozdulatot egyszerre, egy időben végeznek, egyforma mozgással. Ennek morális és művészeti hatása, öröme a társas kapcsolatok fejlődésében is érvényesül. A csoporthoz tartozás biztonságos érzése növeli a gyermek társai iránti vonzalmát, kapcsolatigényét.

Tehetséggondozással kapcsolatos feladataink:

- A gyermek zene iránti érzékenységének felfedezése.
- Zenei ízlésének behatóbb formálása.
- Hatékonyabb fejlesztés a hallás- és ritmusérzék terén.
- Szülők figyelmének felhívása a gyermek rendkívüli képességére.

3.5.5 Mindennapos mozgás

A 3 - 7 éves gyermekek egészséges testi fejlődésének biztosítása nem képzelhető el a rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok nélkül, mivel ezek a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei. Testi nevelésen értjük mindazokat a tervszerű ráhatásokat, amelyek a szervezet megóvása, gondozása, egészséges fejlődése, a testi képességek kibontakoztatása, a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulása érdekében érik az ember szervezetét.

A tevékenység alapvető szervezeti keretei a következők:

- spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység
- irányított, mindennapos mozgásfejlesztés
- szervezett mozgásos tevékenység

A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazása kedvezően hat a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. A mozgás továbbá segíti a téri tájékozódás, az összerendezett nagy- és kismozgások kialakulását, a gyermek személyiségének, pozitív énképének fejlődését.

a) Az óvodapedagógus feladatai:

- Biztosítson a mozgáshoz megfelelő helyet és eszközöket, használja ki az óvoda lehetőségeit, tartsa szem előtt a baleset-megelőzést.
- Gondoskodjon a jó levegőjű, tiszta környezetről.
- Törekedjen a természetes mozgáskedv fenntartására, a mozgásigény kielégítésére, és a mozgás megszerettetésére.
- Sok gyakorlási lehetőség biztosításával bővítse mozgástapasztalataikat, fejlessze mozgásszintjüket.
- Szervezzen olyan mozgásos játékokat, ahol a közösség vagy a csapat ereje érvényesül (verseny-és ügyességi játékok).
- Használjon kézi szereket a mozgáshoz, foglalkozásokon és szabadidőben egyaránt. (Body-Roll, füles labda, trambulín, lépegetők, szalagok, kendők)
- Fejlessze kondicionális képességeiket, mozgáskultúrájukat.
- A szervezett torna során iktasson be speciális gyakorlatokat (lábboltozat erősítése, tartásjavító torna), zenére, zenei ritmusra végzett népi játékokat, táncokat.
- A tornát, játékos mozgásokat lehetőség szerint tartsa a szabadban.
- Minden nap iktasson be az egészséges életmódot erősítő mozgásos tevékenységeket, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve.
- Használja ki az óvodán kívüli sporttevékenységek lehetőségeit (szánkózás, korcsolyázás, úszás).
- Szánjon kiemelt szerepet a testséma, az oldaliság érzékeltetésére, a nagy mozgások, a finommotorika, a szem-kéz-, szem-láb koordináció fejlesztésére, és a tér mozgásos megismerésére.

b) Gyermeki tevékenységek:

- A nagymozgások során jár, fut, csúszik, kúszik, mászik, ugrik.
- A szem-kéz, szem-láb koordinációs gyakorlatoknál célba dob, célba ugrik, ugróiskolát játszik, labdázik, kötélre – fára - bordásfalra mászik.
- Az egyensúlyérzék fejlesztése érdekében talajon, vízszintes-rézsútos padon, gerendán jár, gurul a test hossz- és szélességi tengelye körül.
- A finommotorika fejlesztéséhez változatos eszközöket használ.
- Lehetőség szerint úszik, szánkózik, korcsolyázik.

c) Alapelveink:

- Az óvodapedagógus keltse fel és őrizze meg a gyermekek természetes mozgáskedvét, és tudatosan építsen rá.
- Tartsa szem előtt az egészség megőrzését, a mindennapos mozgásos tevékenység fontosságát, a mozgáskultúra fejlesztését.
- Vegye figyelembe – az eszközök és tevékenységek kiválasztásánál – a gyermekek életkorát, fejlettségi szintjét, a csoport összetételét.
- Érvényesítse, hogy a könnyedség és a játékosság maradjon a fejlesztés fő erénye.
- Ügyeljen arra, hogy a bátortalanabb és kevésbé ügyes gyermekek soha ne kerüljenek társaik előtt kedvezőtlenebb helyzetbe.

d) A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- Növekszik teljesítő- és teherbíró képességük, mozgásuk összerendezettebb és harmonikusabb.
- Erőteljesen fejlődik mozgáskoordinációjuk és finommotorikájuk.
- Mozdulataikat, viselkedésüket szándékosan képesek irányítani.
- Fejlődik tér- és időbeli tájékozódó képességük.
- Egyéni és csoportos sor- és váltóversenyt játszanak az óvodapedagógus segítségével, és a szabályok pontos betartásával.
- Képesek már – az óvodapedagógus irányítása nélkül is – futó-, fogó-, és labdajátékokat játszani.
- Biztonsággal kezelik a mozgáshoz felhasznált eszközöket.
- Ismerik a gyakoribb gimnasztikai alapfogalmakat.
- Cselekvőképességük gyors, mozgásukban kitartóak.
- Megszeretik és igénylik a mozgást.
- Képesek gyors tempó- és irányváltásra.

e) Kapcsolata más nevelési területekkel:

Legszorosabb kapcsolata a gondozással, és az egészséges életmódra neveléssel van, hiszen a mozgás hatásukat felerősíti, kiegészíti. Kapcsolata van az érzelmi, erkölcsi és közösségi neveléssel is, hiszen a mozgás fontos tulajdonságokat fejleszt: egymás segítése, együttműködés, stb. Szoros kapcsolata van még az anyanyelvi neveléssel is, hiszen bizonyos mozdulatokat, mozgássorokat szóbeli utasítás nyomán végeznek. Mindez a beszéd cselekvést szabályozó szerepét biztosítja.

f) Tehetséggondozással kapcsolatos feladataink:

- A gyermek rendkívüli testi adottságainak észrevétele (jó fizikum, erő, harmonikus mozgás, ügyesség, hajlékonyság).
- Képességhez mért feladatok adása.
- Szülők figyelmének felhívása a gyermek jó adottságaira.

3.5.6 A külső világ tevékeny megismerése (figyelemmel a fenntarthatóságra és környezettudatosságra)

A külső világ tevékeny megismerése az intézményes nevelésben megtervezett pedagógiai folyamat, mely elősegíti és erősíti az emberek környezettudatos magatartását és életvitelét.

A gyermeket körülvevő világ megismerésében a **közvetlen megfigyelésre** és a **tapasztalatszerzésre kell építeni**. A valóság felfedezése során a gyermek megismeri azt a természeti és társadalmi környezetet, amelyben él, hatására pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz. Megismerkedik a helyi hagyományokkal, népi szokásokkal, megtanulja a családi és tárgyi kultúra értékeit szeretni, ápolni. Ez képezi majd az alapját a később kialakuló természetszeretetnek.

A környezeti nevelés alapvető célját akkor éri el, ha a gyermek a tapasztalatokra épülő ismereteit gyakorolhatja, alkalmazhatja. A gyakorlás legtermészetesebb módja a szabad, kötetlen játéktevékenység. A környezet megismerése során *matematikai* tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jut a gyermek, és azokat a tevékenységeiben alkalmazza. Felismeri a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat, alakul ítélőképessége, fejlődik tér-, sík- és mennyiségi szemlélete. Minden képesség csak igénybevétele által fejlődik, így a problémamegoldó gondolkodás is a cselekvésből fejlődik ki, ami leginkább megfelel az óvodáskorú gyermekek számára.

3.5.6/a *Természeti – társadalmi környezeti tapasztalatszerzés:*

Az óvodapedagógus feladatai:

- Keltse fel a tapasztalatok és ismeretek gyarapításával a környezet iránti érdeklődést, tartsa ébren a gyermekek kíváncsiságát, elégítse ki megismerési vágyukat.
- Ismerje meg a gyermekek családból hozott tapasztalatait. Szélesítse ki a személyiségfejlesztés környezeti feltételeit, és tudatos, fejlesztő eljárásaival egészítse ki, kompenzálja az esetleges hátrányokat.
- Segítse a gyermekek spontán- és irányítottan szerzett tapasztalatainak feldolgozását, fejlessze anyanyelvi, kommunikációs és értelmi képességeiket.
- Adjon lehetőséget a minél több érzékszervvel való közös tapasztalásra, és az élmények több szempontú felidézésére, lehetőség szerint alkalmazza az IKT eszközöket.
- Ismertesse meg a gyermekekkel a szűkebb (óvoda, környező utcák, iskola, Piac, Vasútállomás, KRESZ park), és tágabb (Csónakázó tó, Múzeumfalu, AGORA- Szombathelyi Kulturális Központ, Parkerdő, Arborétum, Könyvtár, Képtár, Savaria Múzeum) környezetüket.
- Teremtsen lehetőségeket a felnőttek munkahelyének és munkájának tartalmi megismerésére.

- Segítse elő a gyermekek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését a környezet alakításában és a társas kapcsolatokban.
- Ismeret- és élményszerzés céljából szervezzen kirándulásokat, láttassa meg az eltérő tájjellegeket (Velem, Kőszeg, Órség), helyi hagyományokat.
- Aktív cselekedtetéssel figyeltesse meg az évszakok, az időjárás jellemzőit, a természet változásait.
- Figyeltesse meg a napszakokat, a hozzájuk kapcsolódó jellegzetes tevékenységeket.
- Tartsa szem előtt, hogy a növény és állatvilág megismerése fontos része a környezeti nevelés tartalmának.
- Séták, kirándulások alkalmával juttassa őket közlekedési tapasztalatokhoz, ismeretekhez.
- Teremtse olyan alkalmakat, melyek során megnevezik az emberi testrészeket, megismerik érzékszerveiket, azok funkcióit, védelmét.

Gyermekei tevékenységek:

- Érzékszervein keresztül tapasztalatokat gyűjt az élő- és élettelen természetről.
- Megismerkedik a szűkebb és tágabb környezetével, közben gyakorolja a közlekedést, a közlekedési szabályokat.
- Kihasználja az évszakok adta tevékenységi- és játszási lehetőségeket.
- Társaival együtt gyűjtőget, vizsgálódik a természetben.
- Lehetőség szerint részt vesz dió-, alma- és szőlőszüreten.
- A közösen vásárolt és hozott gyümölcsökből, zöldségekből kompótot és salátát készít.
- Különböző tevékenységek során ismerkedik testrészeivel, érzékszerveivel, azok funkcióival, védelmével.
- Természetes környezetben megfigyeli a házi- és a ház körül élő állatokat.
- Télen eteti az óvodát látogató madarakat.
- Magvakat csíráztat, ágakat hajtat, figyelemmel kíséri fejlődésüket.

Alapelveink:

- Az óvodapedagógus alakítsa ki, és mélyítse el a gyermekekben a szülőföldhöz fűződő pozitív érzelmi viszonyt.
- Az óvodapedagógus tartsa szem előtt a nemzeti identitástudat megalapozását, a keresztény kulturális értékek megismerését.
- A fenntartható fejlődés érdekében személyes példamutatással alapozza meg a környezettudatos magatartás kialakulását.
- Tartsa szem előtt, hogy a gyermekek meglévő tapasztalatai a családok és lakóhelyük eltérő jellegéből adódóan különböznek, ezért biztosítson élményt nyújtó környezetet.

A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végén:

- Ismerik a környezetükben lévő néhány intézmény rendeltetését.
- Ragaszkodnak környezetükhöz, és a tőlük elvárható módon óvják, védik azt.
- Eligazodnak a különböző fogalmak között /növény, állat, gyümölcs, zöldség/.
- Tudják lakcímüket, szüleik nevét, foglalkozását.
- Felismerik az egyes évszakokra jellemző jegyeket, azok természetére gyakorolt hatását.
- Ismerik a testrészeket, érzékszerveket, azok funkcióit.
- Tevékenységekhez kapcsolva megkülönböztetik a főbb napszakokat.
- Megnevezik, összehasonlítják, csoportosítják az ismert állatokat, különböző szempontok szerint.
- Gyakorlottak az elemi közlekedési szabályok betartásában, tájékozottak az ismertebb közlekedési eszközök körében.

Kapcsolata más nevelési területekkel:

Legszorosabb kapcsolata a „Rajzolás, festés, mintázás, kézi munká”-val van, mert a gyermekek a természeti- és társadalmi környezetben szerzett tapasztalataikat, élményeiket vizuálisan megjelenítik. Szoros a kapcsolata az anyanyelvi neveléssel is, mert a környezet megismerése során bővülnek ismereteik, fogalmaik, szókincsük. Élményeik szóbeli megfogalmazásra készítetik őket.

Tehetséggondozással kapcsolatos feladataink:

- A gyermek sokoldalú érdeklődésének kielégítése.
- Tartós elmélyültségének, új iránti fogékonyságának figyelembevétele.
- Intellektuális kíváncsiságának felkeltése.
- Kérdéseire kielégítő válaszok adása.
- Különbségek, összefüggések megláttatása.

3.5.6/b A fenntarthatóságra, környezettudatosságra irányuló feladataink, elveink:

- A gyermekek környezettudatos magatartásának megalapozása, az ahhoz szükséges szokások, viselkedési formák kialakítása
- A környezet megismerésére, szeretetére, megóvására nevelés
- A növényzet és állatvilág megóvására irányuló attitűd kialakítása
- A gyermekek aktív részvételének segítése a természet és a közvetlen környezet megóvására irányuló tevékenységekben (pl. hulladékgyűjtés, papírgyűjtés, szárazelemgyűjtés)
- Takarékos eszköz- és anyagfelhasználásra nevelés, újrahasznosítás szorgalmazása.
- Energiafelhasználás (világítás, fűtés, vízhasználat) során a takarékosagra törekvés, felnőttek példamutató magatartása.

3.5.6/c Matematikai tartalmú tapasztalatszerzés:

a) Az óvodapedagógus feladatai:

- Teremtsen kedvező helyzeteket a tapasztalatszerzéshez, az élmények gyűjtéséhez.
- Építsen a gyermekek természetes kíváncsiságára, érdeklődésére, és az önálló problémamegoldás iránti igényükre.
- Fejlessze egyéni problémalátásukat, problémamegoldó gondolkodásukat, összehangolva a csoport egészének fejlesztésével.
- Adjon lehetőséget arra, hogy egy-egy problémahelyzetet közösen, összedolgozva oldjanak meg a gyerekek.
- Használja ki a játékhelyzeteket matematikai jellegű ismeretek közvetítésére, tapasztalásra.
- Teremtsen problémaszituációkat, engedje, hogy a gyermekek önállóan keressék a megoldást.
- Tegye lehetővé, hogy a matematikai tartalmú ismereteket analóg helyzetekben is gyakorolhassák.
- Fejlessze:
 - tapasztalásukat érzékelés, észlelés és megfigyelés során,
 - emlékezetüket, vizuális és verbális síkon,
 - logikus gondolkodásukat azonosítás, megkülönböztetés, összefüggések felismerése során.
- A tevékenységek megtervezésénél – a problémafelvetés, a módszerek és eszközök megválasztásánál – tartsa szem előtt a gyermekek képességbeli eltéréseit.
- Alkalmazkodjon a gyermekek egyéni tempójához, mindenki számára biztosítson elegendő időt.
- Használja ki az egyes játékok, játékeszközök matematikai tartalmú képességfejlesztő hatását (memória - játék, dominó, kártya, puzzle-játék, formakirakó, társasjáték, stb.).
- Hozza olyan helyzetbe őket, hogy használják a térbeli viszonyokat kifejező névutókat.

b) Gyermei tevékenységek:

- Különböző matematikai tartalmú tapasztalatokhoz jut önállóan és összedolgozva, kisebb csoportokban is:
 - számlálgat,
 - összehasonlít, szétválogat,
 - halmazokat rendez,
 - becsül, mér.

- Megadott vagy önmaguk által választott szempont szerint sorba rendez.
- Síkban és térben épít.
- Matematikai tartalmú játékot játszik.
- Gyakorolja a térbeli tájékozódást.

c) Alapelveink:

Az óvodapedagógus:

- Teremtsen olyan légkört, amelyben a gyermekek optimálisan fejlődhetnek, szívesen tevékenykedhetnek, tévedéseiket nem kudarcként élik meg.
- Tartsa szem előtt a gyermekek egyéni különbségeit, biztosítsa a differenciáltságot.
- Törekedjen minden alkalmat megragadni a fejlesztésre más területeken is, hogy a gyermekek egyaránt jól tájékozódjanak térben és a síkban ábrázolt világban.

d) A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végén:

- Biztonsággal eligazodnak a 10-es számkörben.
- Tisztában vannak a „pár” fogalmával.
- Képesek műveleteket végezni halmazokkal.
- Értik és követni tudják az irányokat, használják a névutókat.
- Felismerik a geometriai formákat.

e) Kapcsolata más nevelési területekkel:

- Legszorosabb kapcsolata a „külső világ tevékeny megismerése”-vel van, mert mindkettő az objektív világ feltárását célozza meg.
- Szoros kapcsolata van még a játékkal is, mivel a játékhelyzetek bőven kínálnak alkalmakat matematikai tapasztalatok szerzésére, a logikus gondolkodás fejlesztésére.
- Kapcsolatban van még az anyanyelvi neveléssel is, mivel a beszéd és a gondolkodás egymással szoros összefüggésben fejlődik. A szóban közölt matematikai feladat pontos megértése, a megoldáshoz vezető utak végig gondolása, a hasonlóságokról és különbségekről gyűjtött tapasztalatok megfogalmazása pontos nyelvi kifejezést kíván.

f) Tehetséggondozással kapcsolatos feladataink:

- Feladatmegoldásnál a választási lehetőség felkínálása.
- Differenciált feladatnyújtás.
- Logikai összefüggések megláttatása.
- „Miért” kérdésekre kielégítő magyarázat adása.

3.5.7 Munka jellegű tevékenységek

A munka jellegű célirányos tevékenység többnyire külső irányítással megy végbe. Az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos, konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő, pozitív értékelést igényel. A személyiségfejlesztés fontos eszköze, a játékkal, a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató játékos tevékenység.

A gyermek munka jellegű tevékenysége a munkavégzéshez szükséges készségek, tulajdonságok /kitartás, önállóság, felelősség, céltudatosság/ alakításának fontos lehetősége. Ez rendszeres és folyamatos tevékenység, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája, ami beépül az óvodai mindennapokba.

A munka jellegű tevékenységek során:

- Átérezhetik önmaguk és a közösség érdekében végzett sikeres, hasznos tevékenység örömét.
- Jártasságra tesznek szert az eszközök, szerszámok, anyagok használatában.
- Fejlődik kitartásuk, feladattudatuk, értelmi képességeik.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Biztosítson a munkához megfelelő időt, lehetőségeket és eszközöket.
- Mutassa be az egyszerű munkafogásokat, azok helyes sorrendjét, az eszközök ésszerű használatát.
- Tudatosan szervezze meg a differenciált, önálló és csoportos munkavégzést.
- Adjon módot arra, hogy a gyermekek a szükséges készségeket elsajátítsák, gyakorolják, lássák munkájuk célját, hasznosságát.
- Támaszkodjék a munka játékkal megegyező sajátosságaira. Erősítse, fejlessze a munka sajátos, játéktól eltérő vonásait.
- A munkafajták bemutatásánál és mennyiségénél tartsa szem előtt a fokozatosságot.
- Tegye lehetővé, hogy a különböző feladatokat egyéni tempójuknak megfelelően végezhessék a gyermekek.
- Vegye figyelembe az egyéni és életkori sajátosságokat, és a pozitív értékelésre támaszkodjon.
- Hívja fel a szülők figyelmét, hogy vegyék komolyan és tartsák tiszteletben gyermekeik munkáját, megbízatásait, legyenek segítségére annak elvégzésében, ezzel is erősítve az óvoda – család kapcsolatát.

Önkiszolgáló munka:

- Alakítsa ki az önkiszolgáló munkatevékenységhez szükséges szokásokat, készségeket, és alapozza meg a munkához való pozitív érzelmi viszonyt (testápolás, öltözködés, étkezés).
- Juttassa sikerélményhez a gyermekeket, hogy átérezhessék a jól végzett munka örömét.

Napossággal kapcsolatos feladatok:

- Adjon lehetőséget arra, hogy a gyermekek ne csak önmaguk, hanem társaik érdekében is szívesen tevékenykedjenek.
- Tudatosítsa, hogy a naposság a közösségért vállalt tevékenység.
- Fokozatosan bővítse az új tennivalókat.
- A napi munka tartalmát csoportja fejlettségi szintjéhez igazítsa.

Alkalomszerű munka:

- Teremtsen alkalomszerű munkalehetőségeket az óvoda udvarán:
 - levélsöprés, gereblyezés,
 - gyomlálás,
 - homokozó környékének rendben tartása,
 - szemétgyűjtés.
- Vonja be a gyermekeket a csoportszoba átrendezésébe, dekorálásába.
- Adjon lehetőséget a gyermekeknek egyszerűbb megbízatásokra (létszám elvitele, eszközök ki- és bevitele stb.).

Gyermei tevékenységek:

- Megismeri és gyakorolja a különböző munkafogásokat.
- Teljesíti az óvodapedagógus megbízatásait.
- Gyakorolja a naposi teendőket, átérzi a közösségért végzett munka jelentőségét:
 - megterít,
 - segít a reggeli és az uzsonna tálalásában,
 - kenyeret kínál,
 - leszedi a terítéket, összehajtja a terítőt.
- Segít a teremrendezésben, és részt vesz az eszközök szétosztásában.
- Ajándékot készít, részt vesz a teremdíszítésben.
- Segít az udvar rendjének megőrzésében.

Alapelveink:

- Az óvodapedagógus törekedjen arra, hogy a munka jellegű tevékenységeket – a játékhoz hasonlóan – örömmel és szívesen végezzék a gyerekek.
- Érvényesítse a fokozatosság elvét.
- A közösségért végzett tevékenységeken keresztül segítse a társas kapcsolatok alakulását.
- A munka jellegű tevékenységeket folyamatosan pozitív értékelés kövesse.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- Önállóan végzik a saját személyükkel kapcsolatos önkiszolgáló feladatokat.
- Önállóan és kellő feladattudattal képesek a naposi teendők minden fázisának elvégzésére.
- Átérik a naposság közösségért vállalt felelősségét.
- Szívesen vállalkoznak alkalmi megbízatásokra.
- Képesek a munkaeszközöket célszerűen, rendeltetésüknek megfelelően használni.
- Örömet okoz számukra a sikeresen elvégzett tevékenység.
- Szívesen és aktívan vesznek részt környezetük rendjének, tisztaságának helyreállításában, és az udvari munkákban.

Kapcsolata más nevelési területekkel:

Legszorosabb kapcsolata az érzelmi, erkölcsi és közösségi neveléssel van, mert a munka jellegű tevékenység elsősorban közösségért végzett tevékenység, melynek során alakulnak, fejlődnek társas kapcsolataik, együttműködnek, kooperálnak.

Szoros kapcsolata van még a „külső világ tevékeny megismerése”-vel is, mert a gyermekek a természeti és társadalmi környezetben, és annak érdekében végzik munka jellegű tevékenységeiket.

Kapcsolatban van még az anyanyelvi neveléssel is, hiszen szükségessé teszi a gyermek folyamatos, szóbeli kapcsolatát a társakkal és az óvodapedagógussal. Az eljárás módjának közlése, a feladat megértése segíti a beszédfejlődést, bővíti szókincsüket.

3.5.8 A tevékenységekben megvalósuló tanulás

A tanulás egyrészt spontán, másrészt a nevelési célok érdekében sajátosan szervezett tevékenység, ezért a gyermekek megismerési vágyára, érzelmi beállítottságára, önkéntelen figyelmére támaszkodva irányítjuk a tapasztalat - és ismeretszerzés folyamatát. Az óvodában a **tanulás folyamatos, spontán és szervezett tevékenység**, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, hanem az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetben, természetes környezetben, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti – és időkeretekben valósul meg.

A játékos cselekvéses tanulás lehetőséget ad az érdeklődés kielégítésére, a tapasztalatszerzésre, a gyakorlati problémamegoldásra, az alkotásra, az emberi és tárgyi környezet felfedezésére.

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése.

Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermek előzetes tapasztalataira, ismereteire.

A tanulás feltétele a megfelelő motiváltság, a gyermek cselekvő aktivitása, az önálló felfedezés örömeinek átélése, és a sikerélmény biztosítása.

Hatására pontosabbá válik a gyermekek érzékelése, észlelése, megfigyelőképessége, tartósabb lesz a figyelmük, gazdagodik emlékezetük és fantáziájuk, fejlődik beszédük és problémamegoldó gondolkodásuk.

Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását. A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a kívánt eredmény.

A tanulás lehetséges formái:

- Az utánzásos minta- és modellkövetéses magatartás.
- Spontán és szervezett játékos tapasztalatszerzés.
- Játékos cselekvéses tanulás.
- A gyermeki kérdésekre – válaszokra épülő ismeretszerzés.
- Az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés.
- Gyakorlati problémamegoldás.

a) Az óvodapedagógus feladatai:

- Az egész nap folyamán teremtsen meg a gyermekek számára a spontán és tervezett tanulási tevékenységek feltételeit.
- Tudatosan törekedjen a gyermekek motiválására, aktivizálására.
- A tevékenységek tempójának, időtartamának megválasztása során rugalmasan alkalmazkodjon a gyermekek aktuális fizikai és érzelmi állapotához.
- Rugalmasan, a témának és az adott helyzetnek megfelelően válassza meg a legcélszerűbb módszereket, eszközöket, munkaformákat.
- Az önálló tapasztalatszerzéshez biztosítson a gyermekek számára életkoruknak és egyéni képességeiknek megfelelő eszközöket.
- Támaszkodjon a gyermekek meglévő ismereteire.
- A tanulási tevékenység változatossága érdekében lehetőség szerint használja az IKT eszközöket.
- Különös esetben (pl. járványügyi helyzetben) legyen képes az online munkavégzésre és folyamatos kapcsolattartásra.
- Visszajelzései legyenek egyértelműek.
- Konkrétan értékelje a gyermekek teljesítményét.
- Pedagógiai terveit szükség szerint vizsgálja felül, módosítsa.

b) Gyermeki tevékenységek:

- Önálló felfedezéseket tesz környezetében.
- Tevékenyen részt vesz a spontán és szervezett játékos tapasztalatszerzésben.
- Utánoz, mintát követ.
- Kérdez, megfigyel, gondolkodik, összefüggéseket keres, gondolatait megfogalmazza.
- Megold életkorának és egyéni fejlettségének megfelelő feladatokat.
- Analóg és változatos helyzetekben gyakorolja problémamegoldó képességét.

c) Alapelveink:

- Az óvodapedagógus tartsa szem előtt, hogy
 - a tanulás belső szükségletek és külső tényezők megfelelő kölcsönhatásában jön létre
 - a gyermekek ismerete az alapja, hogy miben, hogyan lendíthető előbbre érdeklődése, fejlődése
 - a gyermek szabad tevékenységében is szükséges a tudatos pedagógiai jelenlét.
- A tanulási tevékenység tervezése és megvalósítása során vegye figyelembe a csoport és az egyes gyermekek sajátosságait.

d) A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- Ismereteket szereznek /érdeklődésükre, cselekvéseikre, előzetes tudásukra, tapasztalataikra építve/.
- Szervezett és spontán megfigyeléseket végeznek.
- Kialakul bennük az egyéni és a közösségért érzett feladat- és felelősségtudat.
- A probléma-szituáció szellemi aktivitásra ösztönzi őket. A feladatmegoldás közben átéli a felfedezés örömét.
- Összehasonlítanak, következtetéseket vonnak le, ítéleteket alkotnak, általánosítanak.
- Képesek arra, hogy válasszanak felkínált megoldási módok között, és megvalósítsák saját elgondolásaikat is.
- Belépnek a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben az óvodásból iskolássá érnek.
- Rendelkeznek az iskolakezdéshez szükséges feltételekkel (testi, lelki, szociális érettség).

A beiskolázás az életkor figyelembe vétele mellett, lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

e) Kapcsolata más nevelési területekkel:

A tevékenységekben megvalósuló tanulás az egész óvodai életet átfogja. Legszorosabb kapcsolata a játékkal van, hiszen a játék az óvodáskorú gyermek alapvető tevékenysége, tapasztalatainak elsődleges forrása.

f) Tehetséggondozással kapcsolatos feladataink:

- A gyermek különleges képességének észrevétele.
- Differenciált feladatnyújtás a képességének megfelelően.
- Alkalmak keresése képességeinek kihasználására, gyakorlására.

4 Óvodánk életének megszervezése

4.1 A csoportszervezés pedagógiai elvei

- A csoportok kialakítása – homogén, heterogén – a jelentkező gyermekek létszámától, életkorától függ.
- A leghatékosabb megoldás mindig az igazgató döntésétől függ, a nevelőtestület és a szülők véleményének meghallgatása mellett.

Óvodánk a működőképességéhez megfelelő feltételekkel rendelkezik.

Óvoda neve :	Szombathelyi Barátság Óvoda
Csoportok száma:	6 db
Óvodapedagógusi státuszok száma:	13 fő
Pedagógiai asszisztensek száma:	2+1 fő
Dajkák száma :	6 fő

<i>Egyéb segítő dolgozók száma:</i>		<i>2 fő</i>
<i>Külső speciális szakemberek:</i>	<i>Pedagógiai munkát segítőik:</i>	<i>Logopédus, fejlesztő- és gyógypedagógus, óvodapszichológus</i>
	<i>Egyéb:</i>	<i>Orvos, védőnő, gyermekjóléti szolgálat.</i>

3. sz. ábra

4.2 Tevékenységek és időtartamuk a napirendben

A gyermekek egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket a megfelelő időtartamú, párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységformák megszervezésével. A napi- és hetirendet a gyermekcsoportok óvodapedagógusai alakítják ki, a gyermekek szükségleteihez, egyéb tevékenységeihez igazodva. Óvodánk nevelési-fejlesztési időszakra vonatkozó napirendje megváltozik a nyári időszakra. (Ld. 4. sz. ábra)

A tevékenységek megszervezésének elvi szempontjai:

- tervszerűség
- folyamatosság
- rugalmasság
- kötetlenség,
- a gyermekek egyéni szükségleteihez való igazodás,
- választhatóság biztosítása,
- harmonikus arányok kialakítása, a szabad játék kitüntetett szerepének szem előtt tartása.

Az óvoda nyitva tartása alatt a tevékenységeket és azok időtartamát az alábbi táblázat szemlélteti. (4. sz. ábra)

Tevékenységek	3 – 4 éves gyermekek számára		4 – 5 éves gyermekek számára		5 – 7 éves gyermekek számára	
	IX. 1-től V. 31-ig	VI. 1-től VIII. 31-ig	IX. 1-től V. 31-ig	VI. 1-től VIII. 31-ig	IX. 1-től V. 31-ig	VI. 1-től VIII. 31-ig
Játék, mozgás, szabadon választott tevékenységek, csoportos foglalkozások (5-35 perc)	5 óra 15 perc	5 óra 45 perc	6 óra	6 óra 30 perc	6 óra 45 perc, ezen belül:	7 óra 15 perc
Iskola-előkészítő, fejlesztő pedagógiai tevékenység	-	-	-	-	9:00-9:30 10:00-10:15	-
Előkészület az étkezéshez, étkezés	1 óra 45 perc	1 óra 45 perc	1 óra 30perc	1 óra 15perc	1 óra 15perc	1 óra
Öltözködés, egyéb testápolás	1 óra 30perc	1 óra	1 óra 15perc	1 óra	1 óra	45 perc
Pihenés - alvás	2 óra	2 óra	1 óra 45 perc	1 óra 45 perc	1 óra 30 perc	1 óra 30 perc
Összesen:	10,5 óra	10,5óra	10,5 óra	10,5 óra	10,5 óra	10,5óra

4. sz. ábra

4.3 Nevelőtestületünk szakmai dokumentumai

A pedagógiai dokumentációnk kiterjedési köre:

1. **ÓNOAP**
↓
2. **Pedagógiai Program**
↓
3. **Éves munkaterv**
↓
4. **Csoportterv**
 - a) a csoport heti- és napirendje
 - b) a teljes óvodai életet magában foglaló tevékenységekhez, foglalkozásokhoz kapcsolódó szervezési feladatok
 - c) nevelési feladatok
 - d) fejlődést elősegítő tartalmak, tevékenységek
↓
5. **Az egyéni fejlődés – fejlesztés dokumentálása**

Csoportterv

a) A csoport heti- és napirendje:

- Egy éves időszakra tartalmazza
 - A csoport napi- és hetirendjét.

b) A teljes óvodai életet magában foglaló tevékenységekhez, foglalkozásokhoz kapcsolódó szervezési feladatok:

Havi lebontásban tartalmazza

- A családdal közös tevékenységeket, szülői értekezleteket
- Az adott időszak jeles napjait, ünnepeit
- A csoport és az óvoda életében várható eseményeket
- A csoport tervezett kirándulásait
- A szervezési és egyéb feladatokat
- A kulturális rendezvények látogatását

c) Nevelési feladatok:

- Három havi lebontásban tartalmazza
 - Az egészséges életmódra neveléssel, egészségfejlesztéssel kapcsolatos feladatokat
 - Az érzelmi, erkölcsi és közösségi neveléssel kapcsolatos feladatokat
 - Az anyanyelvi neveléssel, értelmi fejlesztéssel kapcsolatos feladatokat

d) Fejlődést elősegítő tartalmak, tevékenységek

Havi lebontásban tartalmazza

- Az évszakok és ünnepek témakörön belül a fejlesztési területeket és tevékenységeket.

Egyéni fejlődés – fejlesztés dokumentumai:

A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció a gyermek fejlődéséről folyamatosan vezetett olyan dokumentum, amely tartalmazza a gyermek fejlettségi szintjét, fejlődésének ütemét, a differenciált nevelés, fejlesztés irányát.

A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció tartalmazza:

- a gyermek anamnézisét,
- a gyermek fejlődésének mutatóit (érzelmi-szociális, értelmi, beszéd-, mozgásfejlődés), tankötelesek esetében az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségek és képességek szintjét, valamint az óvoda pedagógiai programjában meghatározott tevékenységekkel kapcsolatos egyéb megfigyeléseket,
- a gyermek fejlődését segítő megállapításokat, intézkedéseket, az elért eredményt,
- amennyiben a gyermeket szakértői bizottság vizsgálta, a vizsgálat megállapításait, a fejlesztést végző pedagógus fejlődést szolgáló intézkedésre tett javaslatait,
- a szakértői bizottság felülvizsgálatának megállapításait,
- a szülő tájékoztatásáról szóló feljegyzéseket.

A feljegyzéseket bizalmasan kezeljük, és dátummal látjuk el.

5 A gyermek-és ifjúságvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek

5.1 A gyermekek jogai

- A gyermeki jogok védelme minden olyan természetes és jogi személy kötelessége, aki a gyermekek nevelésével, oktatásával, ellátásával, ügyeinek intézésével foglalkozik.
- A gyermekek nevelése során figyelembe vesszük, hogy a személyiségük harmonikus kibontakoztatásához szeretetre, megértésre, megbecsülésre és bizalomra van szükségük a gyermekeknek.
- Biztosítjuk számukra az egészséges, biztonságos környezetet, életkoruknak, fejlettségüknek megfelelően alakítjuk óvodai életrendjüket.
- Óvjuk őket a különböző testi, lelki ártalmaktól.
- Esélyegyenlőséget biztosítunk minden gyermek számára.
- Biztosítjuk számukra a segítséget és védelmet, hogy egészségesen tudjanak fejlődni, különös gonddal foglalkozunk a hátrányos helyzetű gyermekekkel.
- Biztosítjuk számukra a képességeiknek, érdeklődésüknek, adottságaiknak megfelelő nevelést, tiszteletben tartjuk vallási hovatartozásukat.
- Tehetségükre felfigyelünk, és a szülők figyelmét is felhívjuk rá.
- Biztosítjuk számukra a megfelelő nevelést, speciális gondozást.
- A gyermeki tevékenységformák megválasztásánál ügyelünk a tanulás, a játék, a mozgás és a pihenés megfelelő arányára.

5.2 Gyermekvédelmi programunk

Az óvoda gyermekvédelmi programja a gyermekvédelmi törvényen, a mindenkor érvényes kormányrendeleteken és a helyi önkormányzati rendeleteken alapul. Ezek alapján intézményünkben – amelyet a helyi önkormányzat tart fenn – biztosítjuk a gyermekek óvását-védését, egészséges testi-lelki fejlődését, amely az óvoda valamennyi dolgozójának kiemelt jelentőséggel bíró feladata.

A nevelőtestület minden tagjának feladata a gyermekvédelemmel kapcsolatos tevékenység elősegítése. A gyermekvédelmi munkát az igazgató irányítása mellett a gyermekvédelmi felelős koordinálja.

A gyermekvédelmi munka fő feladata a prevenció, azaz a veszélyeztetettség kialakulásának megakadályozása. Ez az óvodapedagógusok és a gyermekvédelmi felelős közös felelőssége. Az óvodapedagógusok a saját csoportjukban lévő gyermekek körében felmerülő problémákat elsősorban a családdal való megbeszélés során, velük együttműködve próbálják megoldani.

Ha az óvoda a gyermekeket veszélyeztető okokat nem tudja megszüntetni, segítséget kér a gyermekjóléti szolgálattól.

Kötelességünk, hogy a gyermekeknek és a szülőknek minden segítséget és tájékoztatást megadjunk a gyermekek jogainak érvényesítése érdekében, és a gyermekek védelmében.

A gyermekvédelmi munkaterv tartalmazza:

- a családok környezettanulmányát,
- a hátrányos, ezen belül a halmozottan hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyermekek számát, nevét és adatait,
- a gyermekek hátrányos helyzetbe kerülésének okait,
- a kompenzálás lehetőségeit,
- a szakemberek vizsgálatait, egyéb dokumentációt.

Kiemelt feladatunknak tekintjük:

- a gyermekekről való gondoskodást, a gyermekek védelmét,
- érzelmi biztonság nyújtását,
- szülő – óvodapedagógus bizalmas kapcsolatának erősítését,
- szülők informálását jogaikról és kötelességükről,
- anyagi helyzet kompenzálását lehetőség szerint,
- hátrányos megkülönböztetés kiküszöbölését.

A gyermekek védelmének érdekében az igazgató és a gyermekvédelmi felelős folyamatos kapcsolatot tart fenn az Egészségügyi és Közszolgálati Osztály Szociális

Irodájával, a Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ és Gyermekjóléti Szolgálat munkatársaival és a Vas Vármegyei Kormányhivatal Szociális és Gyámhivatalával. Az együttműködés során érvényesíti a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

Az óvodapedagógusok feladatai:

- Környezettanulmány, anamnézis felvétele.
- Kapcsolattartás a gyermekvédelmi felelőssel.
- A megszerzett információk bizalmas kezelése.
- A gyermeki jogok érvényesítésének biztosítása, szükség esetén intézkedésre javaslattevés.
- A gyermekek egyéni képességének, tehetségének, fejlődési ütemének, szociokulturális helyzetének, sajátos nevelési igényének figyelembe vétele, segítségnyújtás.
- A prevenció jelentőségének felismerése, pedagógiai eszközökkel való segítése.
- A gyermekek testi – lelki egészségének megőrzése.
- Érzelmi biztonság nyújtása.
- Személyiségfejlesztés az életkori és egyéni sajátosságok, az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével.
- A gyermekek rendszeres óvodába járásának figyelemmel kísérése.
- Család – óvoda kapcsolatának erősítése.

5.3 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek differenciált fejlesztése

A gyermekek fejlődési üteme eltérő, ezért minden gyermeket az önmaga szintjéhez képest kell fejleszteni, figyelembe kell venni életkori sajátosságaikat, egyéni képességeiket és fejlődési ütemüket. Az óvodai nevelés során az óvodapedagógusok részéről rugalmas módszerekre van szükség, egyrészt megengedő, elfogadó, támogató attitűdre, másrészt pedig állandó modellnyújtásra.

A differenciálás segíti a különböző képességű, adottságú és helyzetű gyermekeknek egy magasabb szintre való eljuttatását, a saját érési, fejlődési tempójukban.

A 2011. évi köznevelési törvény 4§ szerint kiemelt figyelmet igénylő gyermek:

a) különleges bánásmódot igénylő gyermek:

- sajátos nevelési igényű gyermek
- beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek
- kiemelten tehetséges gyermek

b) a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek

a) Különleges bánásmódot igénylő gyermek:

A különleges bánásmódot igénylő gyermekek olyan gyermekek, akiknek állandó vagy átmeneti jelleggel fizikai, biológiai, pszichikai, intellektuális, családi vagy szociokulturális okok miatt egyéni, sajátos nevelési, oktatási szükségleteik vannak.

Az óvodai nevelőmunka a gyerekek folyamatos megfigyelésére épül. Megismerve őket, észre kell vennünk az esetleges változásokat, feltárni az előidéző okokat, melyek feltárása csak úgy lehetséges, ha megismerjük ezeknek a gyerekeknek a korai fejlődésmenetét, anamnesztikus adatait, valamint a fejlődésüket befolyásoló szociális környezet sajátosságait.

– Sajátos nevelési igényű gyermek:

A sajátos nevelési igény az az állapot, amikor a gyermek egyedi sajátosságai oly mértékben térnek el az átlagtól, hogy annak alapján – a lehetséges fejlődés eléréséhez – sajátos pedagógiai eszközök biztosítása szükséges.

A sajátos nevelési igény megállapításához a szakértői és rehabilitációs bizottság által kiállított szakvélemény szükséges.

Óvodánk a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján ellátja azon többi gyermekkel együtt nevelhető, oktatható sajátos nevelési igényű gyermekek nevelését, aki enyhe fokban értelmi fogyatékos, beszéd fogyatékos, vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral küzd.

A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése során is az általános nevelési céljaink megvalósítására törekszünk. A nevelés hatására ezen gyermekeknél is fejlődik – a kognitív képességek mellett – az alkalmazkodó képesség, az akaraterő, az önállóságra törekvés, az érzelmi élet, az együttműködés, a kommunikáció. Külön gondot fordítunk arra, hogy a sajátos nevelési igényű gyermekek minden segítséget megkapjanak hátrányaik leküzdéséhez.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A gyermekek egyéni szükségleteihez igazodó módszerek, eszközök, tevékenységek megválasztása.
- Mindig csak annyi segítséget nyújtson a gyermekeknek, amennyi a további önálló cselekvéshez szükséges.
- Alkalmazkodjon a gyermekek egyéni terhelhetőségéhez.
- Az enyhén értelmi fogyatékos gyermekek együttnevelése során biztosítson olyan élményeket, tapasztalatokat és mintákat, amelyek segítik a spontán tanulás, a társakkal való együttműködés, a kommunikáció fejlődését.
- A nyelvfejlődési- és beszédzavarokkal küzdő gyermekek óvodai nevelése során biztosítsa az aktív nyelvhasználat és kommunikáció lehetőségét, játékos módszerekkel segítse a társas kapcsolatok alakulását.
- A különleges bánásmódot igénylő gyermekek számára dolgozzon ki hosszabb távú fejlesztési terveket.

- A fejlődés egyéb pszichés zavarával küzdő gyermeket a szakember útmutatása alapján, vele együttműködve segítse a rész képesség-zavarok korrekciójában.

A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésének elengedhetetlen feltétele a különböző szakemberekkel való együttműködés, a szakmai kompetenciák betartásával.

– Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek:

A gyermekek pszichés állapotának zavara teljesítmény-gyengeséghez, tanulási nehézséghez vezethet; a tanulási zavar pedig közvetlenül visszahat a pszichés állapotra. Az ilyen problémával küzdő gyermekek játéka üzenet-jellegű, olykor akár vészjelzés, amely utalhat arra, hogy a gyermek környezetében valami diszfunkcionálisan működik, és ez okozza viselkedésük másságát.

Mivel az óvodás korú gyermek alaptevékenysége a játék, ezért fejlesztésük is ezen keresztül valósulhat meg leghatékonyabban.

A szakértői véleménnyel rendelkező BTMN-es gyermekek fejlesztő pedagógiai ellátása fejlesztő pedagógus általi kötelező foglalkozás keretében történik.

A tanulási nehézségek főbb tünetei, tünetcsoportjai

1.) A viselkedés területén mutatott zavarok:

- impulzivitás,
- hiperaktivitás.

2.) Figyelemzavarok:

- hullámzó, ingadozó intenzitású figyelem, figyelemkoncentrációs problémák.

3.) Percepció és motorikum területén mutatott zavarok:

- Gestalt látás és az alak – háttér fordított észlelésének problémái.

4.) Téri orientáció problémái:

- testkép, testséma zavarai, iránytévesztés.

5.) Beszédfelettség zavarai:

- gyenge beszédartikuláció, szótalálási nehézségek, nehézkes beszédszöveg, stb.

6.) Szekunder módon kialakuló tünetek:

- nagyfokú szorongás, agresszió, visszahúzó, gátolt viselkedés, figyelemfelhívó viselkedés.

Mit tudunk tenni a gyermekek fejlesztése, esélyegyenlőségük biztosítása érdekében?

A gyermek játéka személyiségének tükrözője, és mint leggyakoribb tevékenysége, fejlesztésének legfőbb eszköze is egyben. A gyermekek fejlesztésén az egész személyiség fejlődését értjük. Figyelembe kell vennünk a játék általános sajátosságát, mely szerint az a gyermek önként választott, szabad tevékenysége. Pedagógiai munkánk egyénre szabott, a gyermekek egyéni fejlettségeihez, képességeihez igazodik.

Fejlesztésen az arra rászoruló gyermek érési folyamatához igazított támasznyújtást értünk, amely az éppen fejlődő pszichikus funkciók kibontakozásához és begyakorlásához biztosít megfelelő lehetőséget.

A tevékenységek, játékok során lehet tévedni, lehet lassabban, lehet élénkebben gondolkodni, cselekedni a kudarc érzése nélkül, és eközben alakulnak a gyermek pozitív érzelmei. Nagyon fontosnak tartjuk a gyermekek teljes elfogadását, a reális értékelést és a konkrét dicséretet, ami a sikerélményüket fokozza.

Fejlesztő módszereink

- Hely – idő – eszköz biztosítása.
- Szokások, szabályok következetes betartása.
- Játékának figyelemmel kísérése, segítségnyújtás.
- Mozgáslehetőség biztosítása.
- Személyes kapcsolat, megfelelő érzelmi légkör megteremtése.
- Tevékeny légkör biztosítása.
- Társas kapcsolatainak segítése.
- Türelem, kivárás, következetesség, elfogadás.
- Pozitív megnyilvánulásaira való támaszkodás.
- Élmények nyújtása.
- Szülők megnyerése céljainknak.

Fejlesztési területeink:

- mozgásfejlesztés,
- testséma fejlesztés,
- percepciófejlesztés,
- kognitív képességek fejlesztése,
- verbális fejlesztés.

A fejlesztés során a gyermek szabadságának és az óvodapedagógus tudatos, fejlesztő munkájának együttesen kell érvényesülni a gyakorlatban. A fejlesztési feladatokat a

játékokban csak akkor tudjuk helyesen alkalmazni, ha naponta és folyamatosan sok-sok lehetőséget biztosítunk a gyakorlásra. A játék ötvözi a különböző tevékenységformákat. Ezáltal jön létre az egységes tevékenységi rendszer, amelyben a tanulás állandóan jelen van.

A mozgás, testséma, percepció területén óvodáskorban nem nehéz a fejlesztő munka, mert ezek fejlődése dominánsan óvodáskorra esik, s azok tudatos megerősítésére törekszünk. Általuk a gyermek tanulási képességei alakulnak. A gyermeki személyiség gazdagodásának fontos eszköze a mintakövetés, mely nem szándékos folyamatban valósul meg, hanem spontán módon szövődik bele a gyermekek hétköznapijaiba. Az egyéni fejlesztés mellett a közös cselekedtetéseknek, spontán tevékenységeknek is igen fontos szerepet tulajdonítunk. Meg kell erősítenünk őket abban, amit tudnak, és ehhez kell igazítanunk a fejlesztést.

Fejlesztő tevékenységünk tudatos, amit a prevenció érdekében végzünk. Fontosnak tartjuk, hogy a fejlesztést ne csak közvetlenül az iskolakezdés előtt kezdjük el, hanem már az óvodába kerüléstől kezdve. Minél korábban ismerjük fel a problémákra utaló jeleket, annál eredményesebben tudjuk a kompenzálást megoldani.

Lehetőség van arra, hogy minden óvodapedagógus maga válassza ki a megfelelő módszereket, játékokat a csoport életkori és fejlettségi sajátosságainak figyelembevételével.

A fejlesztési feladatokat meghatározza:

- A csoport sajátosságainak ismerete:

Tudnunk kell, hogy mi jellemző a gyermekek mozgásfejlettségére, manuális készségére, észlelésére, érzelmi és akarati életére, gondolkodására.

- Az egyéni fejlettség és érdeklődésnek az ismerete:

Fel kell mérnünk, hogy a különböző területeken milyen fejlettségi szinten áll a gyermek. Miben van lemaradása, miben sikerélménye. Ez lényeges, hiszen a fejlesztés csak ennek ismeretében valósítható meg, mivel mindig a már meglévő szintre kell építeni.

- A csoport összetétele:

Információkat szerzünk a gyermekek szociális háttéréről. Milyen környezetből, milyen élményekkel, ismeretekkel jöttek.

A család bevonásának szükségessége és lehetőségei a gyermekek fejlesztése érdekében

A családban szerzett tapasztalatok, a felnőttek magatartása modellt nyújt a gyermekek számára. Érzelmi kiegyensúlyozottságuk, biztonságérzetük és értelmi fejlődésük szorosan összefügg a családi otthon légkörével. A környezeti ártalmak a gyermek személyiségfejlődésében rendellenességeket okozhatnak. A károsító hatások egyaránt származhatnak a helytelen nevelési eljárásokból és a családszerkezet kedvezőtlen alakulásából, rendezetlenségéből.

A család anyagi viszonyai, lakáskörülményei is közvetlen vagy közvetett úton befolyásolják a gyermekek fejlődését. A szülők egész magatartása tükrözi gyermekükkel kapcsolatos elvárásaikat. Önbizalmára, igény szintjére, önértékelésére hatást gyakorol a szülői értékelés.

Az óvodai és a családi hatások sem mindig egyeznek, így előfordul, hogy eltérő magatartást erősítünk meg a gyermekben. A családi események mindenképpen befolyásolják a gyermekek óvodai viselkedését.

Minél többet tud ezekről az óvodapedagógus, annál megértőbb lehet a gyermekek iránt, könnyebben talál magyarázatot a viselkedésükre, és biztosabban tudja megválasztani saját módszereit.

Az óvodának nagy szerepe van abban, hogy a szülők pedagógiai kultúráját növelje, és hogy a szülők segítő partnerek legyenek a gyermekek nevelésében.

„Ne feledjük: Egyetlen gyermeket sem szabad elveszítenünk. A fejlesztés tervszerű, folyamatos, teljes értékű pedagógiai munka. Nagy felelősség! Hiányokat pótol, sérült kis életet hoz egyensúlyba, Harmonikussá teszi a gyermekek személyiségét.”

– Kiemelten tehetséges gyermek:

Kiemelten tehetséges gyermek: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség.

A tehetségnevelés, tehetséggondozás a tehetség felismerésével, azonosításával kezdődik. Hivatásunk során tapasztaljuk, hogy vannak gyermekek, akik kevesebb „energiával” messzebbre jutnak, mint mások. A veleszületett adottságok és a pozitív környezeti tényezők hatására valamely területen az átlagosnál magasabb teljesítményre

képesek. Ezért nagyon fontos feladatunk, hogy felismerjük, mely gyermekben jelentkezik erősebben valamilyen képességre utaló tulajdonság, melyet az alkotás szenvedélye, mint belső hajtóerő motivál. A korán megnyilvánuló képességek kibontakoztatása saját ütemű haladást feltételez minden vonatkozásban.

A tehetséges gyermek jellemzői:

- meglepő pontosságú, illetve részletességű hosszú- és rövidtávú memória,
- kitartó foglalkozás egy adott dologgal,
- változatos és gazdag szókincs,
- fejlett képzelőerő, absztrakt gondolkodás,
- szenvedélyes érdeklődés valamely terület irányában,
- fejlett koordináció és finommotoros mozgás,
- fejlett humorérzék.

Mit kíván a tehetséggondozás az óvodában?

- Felismerni a tehetségre utaló jegeket.
- Mindenképpen más, intenzívebb foglalkozást, mely egyénre szabott, hiszen minden gyermek egyedi és egyszeri.
- Sokféle tevékenységet kínálni, ezzel segítve a gyermeket érdeklődési irányának megismerésében.
- Kielégíteni a gyermek érdeklődését.
- A szülőket tájékoztatni, és megnyerni a közös munka érdekében.
- A gyermeknek differenciált feladatokat adni.
- Különböző megoldási lehetőségeket kínálni, a választási lehetőség biztosításával.
- Biztonságot adó, elfogadó környezetet biztosítani, amely támogatja a gyermeket képességeinek kibontakoztatásában, gyakorlásában.

A tehetség felismerése azért is fontos feladatunk, mert minél hamarabb észrevesszük a sajátos adottságokat, képességeket, annál többet tehetünk kibontakoztatásukért.

b) A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek

Célunk: segítségnyújtás a gyermek testi, érzelmi, erkölcsi, és értelmi fejlődésének, a családban történő nevelésének elősegítéséhez, a veszélyeztetettség megelőzéséhez, a már kialakult veszélyeztetettség megszüntetéséhez.

Fontos feladatunk az esélyegyenlőség biztosítása, a szociális hátrányok enyhítése.

5.4 A szociális hátrányok enyhítését, esélyegyenlőség biztosítását szolgáló tevékenységeink:

- szociális munkatárssal való kapcsolatfelvétel biztosítása
- szociális ellátórendszerrel való aktív együttműködés
- az óvodai élethez szükséges felszerelések biztosítása a szociális hátránnyal küzdő, illetve családból kiemelt (TEGYESZ-ben elhelyezett) gyermekek részére
- programokon, szolgáltatásokban való részvétel lehetőségének megteremtése a rászoruló gyermekek számára.
- különböző anyagi támogatások igénylésének segítése az egzisztenciális gondokkal küzdő családok részére.

6 Az óvodába és iskolába lépés feltételei

6.1 Az óvodába lépés feltételei

A beiratkozáshoz szükséges feltételek:

A gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a 3. életévét betölti, a nevelési év kezdő napjától legalább napi 4 órában óvodai foglalkozáson vesz részt. (Knt.) 8. § (2)

A gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a harmadik életévét betölti, a nevelési év kezdő napjától legalább napi négy órában óvodai foglalkozáson vesz részt. A szülő - tárgyév április 15. napjáig benyújtott - kérelme alapján a gyermek jogos érdekét szem előtt tartva, annak az évnek az augusztus 31. napjáig, amelyben a gyermek a negyedik életévét betölti, különös méltánylást érdemlő esetben, újabb kérelem alapján annak az évnek az augusztus 31. napjáig, amelyben a gyermek az ötödik életévét betölti a Kormány rendeletében kijelölt szerv (a továbbiakban: felmentést engedélyező szerv) felmentheti az óvodai foglalkozáson való részvétel alól, ha a gyermek családi körülményei, sajátos helyzete indokolja /Nkt. 8.§ (2).

A Nemzeti Köznevelésről szóló törvény alapján az óvodába a gyermek - e törvényben foglalt kivétellel - harmadik életévének betöltése után vehető fel.

Az óvoda köteles felvenni, átvenni azt a gyermeket, aki életvitelszerűen az óvoda körzetében lakik (a továbbiakban: kötelező felvételt biztosító óvoda). (Nkt. 49. § (3)).

Életvitelszerű ott lakásnak minősül, ha a gyermek a kötelező felvételt biztosító óvoda körzetében található ingatlant otthonául használja, és az ilyen ingatlan a polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásában a gyermek lakóhelyeként vagy tartózkodási helyeként az óvodai beiratkozás első határnapját megelőző három hónapnál régebb óta szerepel.

Az óvodai beíratás időpontja:

A fenntartó által meghatározott időpontban történik, amelyről a szülők 30 nappal a beíratás előtt tájékoztatást kapnak.

A beiratkozáshoz szükséges közokiratok, dokumentumok:

- Jelentkezési lap
- A gyermek személyazonosítására alkalmas, a gyermek nevére kiállított személyi azonosítót és lakcímet igazoló hatósági igazolvány
- A szülő személyi azonosítót és lakcímet igazoló hatósági igazolványa

Az óvodai felvétel módja:

- Az óvoda, a fenntartó által meghatározottak szerint, az óvodai jelentkezés idejét és módját, a határidő előtt legalább harminc nappal köteles nyilvánosságra hozni.
- Az óvodai felvételtől, átvételtől az igazgató dönt.
- Az intézmény vezetője
 - a) az óvodai felvételi, átvételi kérelemnek helyt adó döntését írásban,
 - b) a kérelem elutasítására vonatkozó döntését határozati formában közli a szülővel.

A döntéssel kapcsolatban a szülő 15 napon belül az intézmény vezetőjéhez benyújtott fellebbezéssel élhet.
- Az óvodai felvétellel kapcsolatos elutasításról háromtagú bizottság javaslatot tesz – a körülményeket mérlegelve – az igazgató felé.

A gyermek felvételével kapcsolatos elbírálás szempontjai a következők:

- Az óvoda körzetében lakó vagy tartózkodási hellyel rendelkező óvodaköteles gyermek /átvétele is/.
- Körzetben lakó gyermek, illetve a körzetben dolgozók gyermekei.
- Testvér
- Szülői választás

Az óvodai elhelyezés megszűnik:

- Ha a gyermeket a szülő kérésére másik óvoda átvette, az átvétel napján.
- Ha a gyermeket felvették az iskolába, a nevelési év utolsó napján.
- Az óvodába járási kötelezettségét külföldön teljesítő gyermek eléri a tanköteles kort.
- Ha az óvodai elhelyezés megszűnik, akkor a gyermeket törölni kell az óvodai nyilvántartásból.

6.2 Az iskolába lépés feltételei

A gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a hatodik életévét betölti, tankötelessé válik. A tankötelezettség teljesítése a tanév első tanítási napján kezdődik. A szülő kérelmére a felmentést engedélyező szerv (Oktatási Hivatal) döntése alapján a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben vehet részt. Szülői kérelem hiányában a gyermek tankötelezettsége megkezdésének halasztását a gyámhatóság is kezdeményezheti.

A gyermek iskolai felvételéről az igazgató dönt. A felvétellel kapcsolatos határozat közlésétől számított 15 napon belül a szülő eljárási kérelmet nyújthat be a KLIK illetékes Tankerületi igazgatójához.

7 A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködésének formái, továbbfejlesztésének lehetőségei

Kapcsolataink modelljét 5. sz. ábra mutatja (72. oldal)

7.1 Kapcsolattartás a családdal

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család, az óvoda a családi nevelés kiegészítője. A kettő összhangja az óvoda folyamatos együttműködése a szülőkkel, a gyermekek harmonikus fejlődésének feltétele. Az óvoda nem vállalhatja át a család nevelési feladatainak megoldását, de hozzájárulhat a családi szocializáció esetleg kedvezőtlen hatásainak enyhítéséhez.

A kapcsolattartás formái:

- anyás beszoktatás
- családlátogatás
- szülői értekezlet
- fogadóóra – igény szerint
- nyílt napok
- rendezvények
- faliújságon kifüggesztett információk
- gyermekvédelmi intézkedés
- napi információk

A kapcsolattartás elvei:

- Az együttműködés egyenrangú nevelőtársi viszonyban, jó partnerkapcsolatban valósuljon meg.
- Az óvodapedagógus közvetítsen mintát a szülők felé, formálja nemzeti identitástudatukat, közvetítse a keresztény kulturális értékek fontosságát.
- Az óvodapedagógus legyen támasza és segítőtársa a szülőknek gyermekeik nevelésében.
- Legyen nyitott a szülők egyéni és közös kéréseire, javaslataira, és azok teljesítését vegye komolyan, mérlegelje.
- Az óvodapedagógus vegye figyelembe a családok sajátosságait, szokásait, kölcsönösen alkalmazkodjanak egymáshoz, keresve a kapcsolatépítés hatékony módszereit.
- Az óvoda – család kapcsolata legyen folyamatos.
- A különleges bánásmódot igénylő gyermekek szüleivel az óvodapedagógus megértő, bizalmat ébresztő magatartással kezdeményezzen és tartson kapcsolatot.
- A szülők a törvény által biztosított jogaikat gyakorolhassák.

A kapcsolatainkból adódó feladataink:

- Az óvoda adjon lehetőséget a szülőknek, hogy megismerhessék az óvoda pedagógiai programját.
- Tegye lehetővé, hogy a szülők javaslataikkal, észrevételeikkel – képviselőik útján – részt vehessenek a program megvalósításában.
- Biztosítsa a szülőkkel való napi párbeszéd lehetőségét.
- A szülő kérése alapján tegye lehetővé, hogy alkalmanként - előre megbeszélte időpontban - a szülő figyelemmel kísérhesse gyermeke életét a csoportban.
- Az óvodapedagógus a gyermekekről adjon reális tájékoztatást, a kiemelve a pozitívumokat.
- A gyermek fejlődéséről az óvodapedagógus tájékoztassa a szülőket, szükség esetén keressék együtt az optimális megoldást.
- Nyílt nap keretében biztosítson lehetőséget a szülők számára, hogy betekintést nyerhessenek a csoport életébe.
- A nevelési gondokkal küzdő családoknak ajánlja fel segítségét, továbbá a pedagógiai szakszolgálati intézmények, a Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ és Gyermekjóléti Szolgálat igénybevételeének lehetőségét, valamint készítse elő a szülő találkozását ezen intézmények képviselőivel.
- Szülői értekezletek szervezésével adjon alkalmat arra, hogy a szülők megismerkedhessenek az óvoda rendjével, elvárásaival, feladataival, és hogy a szülők is elmondhassák gondolataikat, javaslataikat.
- A családlátogatások a kölcsönös ismerkedést, tájékozódást szolgálják.
- Segítse a szülők tájékozódását az általános iskolák programjainak megismerésében.

- Az óvoda kultúra-közvetítő szerepével hasson a családok életére.
- Az óvoda adjon alkalmat, hogy a szülő, nagyszülő aktív részese legyen az óvodai életnek, kínáljon közös programokat, hogy kötetlenebb formában, még jobban megismerjük egymást.
- Az óvoda alakítson ki saját hagyományokat a szülői kezdeményezés figyelembevételével is.

7.2 Óvodánk kapcsolatai más intézményekkel

Kapcsolataink kiterjednek a szomszédos bölcsődére, ahonnan a gyermekek egy része óvodánkba érkezik, illetve azokra az iskolákra, amelyek tanköteles gyermekeinket fogadják.

Kapcsolataink alapelve:

- Kölcsönös nyitottság.
 - Közös felelősség a gyermekek új környezetbe történő beilleszkedéséért, érzelmi biztonságuk megteremtéséért, folyamatos, kiegyensúlyozott optimális fejlődésükért.
 - Kölcsönös érdeklődés, bizalom és tisztelet egymás nevelőmunkája iránt.
 - Korrekt, segítőszándékú, a gyermek érdekét képviselő tájékoztatás.
- *Bölcsődével:*
- Leendő óvodásaink meglátogatása a bölcsődéjükben.
 - Tájékozódás a csoport gondozónőinél a gyermek fejlődéséről, az egyes gyermekek sajátos szokásairól, a gyakorlatban eredményesnek bizonyult nevelési módszerekről.
 - Leendő óvodások és gondozónők fogadása az óvodában.
- *Iskolákkal:*
- Leendő iskolák meglátogatása előre megbeszélt időpontban (rendezvények, tanóra).
 - Kölcsönös lehetőségek biztosítása a feltételrendszer igénybevételére (iskolai tornatermekben óvodás sportrendezvényekre való felkészülés).
 - Iskolák pedagógiai programjának bemutatása a szülők tájékoztatása érdekében.
 - Rendezvényeken, ünnepélyeken való kölcsönös részvétel.

7.3 Óvodánk és a közművelődési intézmények kapcsolata

A közművelődési intézmények – AGORA- Szombathelyi Kulturális Központ, múzeumok, Képtár, Mesebólt Bábszínház, Múzeumfalu – sajátos lehetőségeit tudatosan használjuk fel nevelési feladataink megvalósításához.

Kapcsolataink alapelve:

- Az óvodapedagógus úgy válogasson a kínálatból, hogy elősegítse a nevelési feladatok sokoldalú megoldását.
- Érvényesüljön a kölcsönös nyitottság.
- Az óvodapedagógus készítse elő a gyermekeket az esztétikai élményre, a művészetek befogadására.

A kapcsolatból eredő feladatok:

- Az óvodapedagógus éljen a felkínált programok lehetőségeivel, használja ki azok élménynyújtó szerepét.

Az óvoda nevelőmunkáját segítő szervek:

- fenntartó,
- pedagógiai szakszolgálati intézmények,
- orvos, védőnő,
- Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ és Gyermekjóléti Szolgálat.

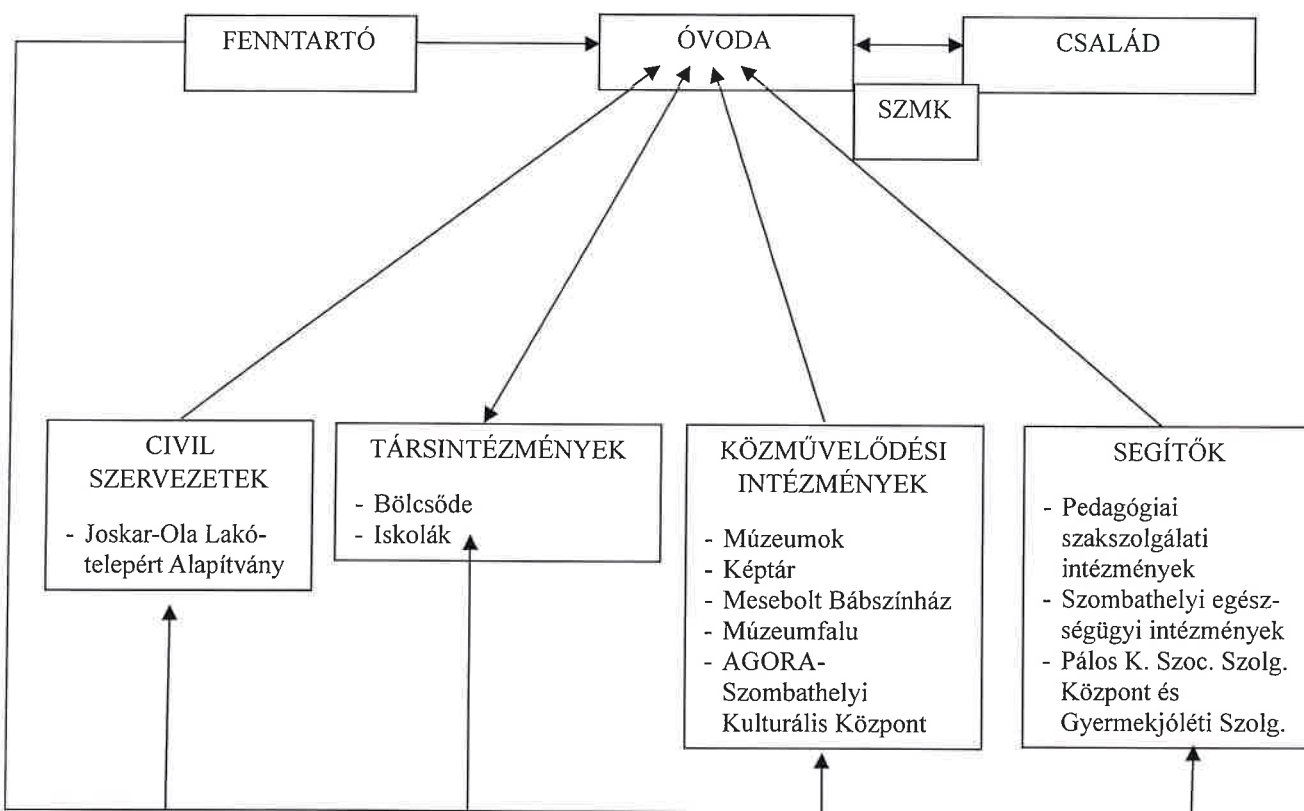
Civil szervezet:

- Joskar-Ola Lakótelepért Alapítvány

Külhoni magyar óvodák:

A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda nyitott az együttműködésre, szakmai kapcsolat kialakítására.

Kapcsolatok modellje

5. sz. ábra

7.4 Egyéb, a nevelést-oktatást kiegészítő tevékenységek

Térítés nélküli szolgáltatások:

- logopédia
- hit- és vallásoktatás
- tanköteles gyermekek számára ingyenes úszásoktatás

Térítéses szolgáltatások:

Az Alapító Okiratban foglaltak, illetve Szombathely Megyei Jogú Város Közgyűlésének hatályos határozata értelmében az alábbi nevelésen kívüli szolgáltatásokat szervezzük a szülők és gyermekek igényeinek megfelelően:

- idegen nyelvoktatás
- zeneovi
- korcsolyaoktatás, görkorcsolya oktatás

- úszásoktatás
- gyermektánc
- időszakos gyermekfelügyelet

Egyéb: bábszínház-látogatás

Nyelvoktatás

Célja:

- az idegen nyelv hangzásával való játékos ismerkedés.

Feladatai:

- a nyelvoktatás a magyar nyelven szerzett ismeretekre épüljön,
- az új ismereteket látás, hallás, érzékelés, manipuláció által sajátítsa el.

Gyermeki tevékenység

- mondókázik, verselget, énekelget,
- alaptevékenységeit kifejezésekkel kíséri.

Zeneovi

Célja:

- zenei képességek fejlesztése,
- zenét értő és szerető, boldog emberré nevelés megalapozása,
- a magyar és más népek zenei kultúrájának megismerése.

Feladatai:

- zenei képességek játékos gyakorlása,
- hagyományok ápolása,
- ízlésformálás: helyes értékrend kialakítása,
- közösségi érzés formálása,
- hangszerek megismerése, használatuk gyakorlása,
- önbizalom erősítése,
- jeles napok dalkészletéből válogatás.

Gyermeki tevékenység

- énekel, népi gyermekjátékokat játszik,
- művészi értékű zenét hallgat,
- ritmus- és hallásfejlesztő játékokat játszik,
- együtt énekel, mozog társaival,
- gyermekhangszereken játszik.

Korcsolyaoktatás, görkorcsolya oktatás

Célja:

- koordinációs alapképességek kialakítása
- a jég, mint új közeg megismertetése és megszerettetése

Feladatai:

- a gyermek mozgáslehetőségeinek kibővítése
- állóképesség fejlesztése
- egyensúlyozó képesség fejlesztése
- szem-láb koordináció fejlesztése
- téri tájékozódó képesség fejlesztése

Gyermei tevékenység

- elsajátítja a korcsolyázás mozdulatait,
- ismerkedik a jéggel, mint új közeggel,
- siklik, korcsolyázik a jégen.

Úszásoktatás

Célja:

- az egészséges életvitel megalapozása, és a család életmódjának kedvező befolyásolása,
- vízhez szoktatás, a víz, mint új közeg megszerettetése.

Feladatai:

- a gyermek mozgáslehetőségének szélesítése,
- mozgáskoordinációjuk és egészségük érdekében a rendszeres aktív mozgáshoz való szoktatás.
- szem – kéz, szem – láb koordináció fejlesztése,
- állóképesség fejlesztése,
- testséma fejlesztése,
- játékoság biztosítása,
- az úszás alapelemeinek elsajátítása jártasság szintjén.

Gyermei tevékenység:

- játékosan gyakorolja az úszás alapelemeit.
- ismerkedik a vízzel, mint új közeggel.

Gyermektánc**Célja:**

- a gyermekek mozgáskultúrájának fejlesztése,
- népzene, néptánc iránti fogékonyság megalapozása.

Feladatai:

- a mozgás, a tánc örömeinek átélése,
- táncmuzsika megismerése,
- zenével harmonizáló, összerendezett mozgás fejlesztése,
- egyszerű tánclépések gyakorlása.

Gyermeki tevékenység

- táncmuzsikát hallgatnak,
- egyénileg, párban és csoportosan táncolnak, énekelnek,
- zenére spontán és önfeledten mozognak, táncolnak,
- tánc tudásukat óvodai rendezvényeken bemutatják.

Bábszínház**Célja:**

- a gyermekek érzelmi úton való bevezetése az esztétikai élmények világába,
- színházélmény biztosítása.

Feladatai:

- gyönyörködtetés, élménynyújtás a báb kifejező mozgása által,
- szerepek, érzések művészi átélésének segítése,
- képzelet, fantázia fejlesztése.

Gyermeki tevékenységek:

- átéléssel bekapcsolódnak a játék történetébe,
- azonosulnak a szereplőkkel,
- tetszésüket tapssal fejezik ki.

AGORA- Szombathelyi Kulturális Központ**Célja:**

- a népi kultúra, ízlésvilág átörökítése változatos tevékenységek, kiállítások során.

Feladatai:

- a népi szokásokkal, hagyományokkal, természetes anyagokkal való ismerkedés,
- ismeretnyújtás, tapasztalatszerzés cselekvés útján,
- a gyermekek aktív bevonása a beszélgetésekbe, tevékenységekbe,
- helyes viselkedés gyakorlása a kiállítások során.

Gyermeeki tevékenységek:

- gyertyát öntenek,
- tojást festenek,
- fánkot sütnek,
- álarcot készítenek,
- lámpást készítenek,
- nemezelnek,
- batikolnak,
- kiállítást néznek, stb.

A szolgáltatások szervezésekor szem előtt tartjuk, hogy azok az óvodai nevelő – oktató munkát ne zavarják.

7.5 Érdekegyeztetés, érdekérvényesítés, az érdekvédelem fórumai

Óvodánk érdekképviselői szerve:

- Szülői Közösség

Szülői Közösség

Az óvodánkba járó gyermekek szülei a köznevelési törvényben meghatározott jogok és köteleességek gyakorlása érdekében Szülői Közösséget működtetnek.

A Szülői Közösség működési rendjéről saját maga dönt. Feladatait a munkatervben határozza meg, mely az óvoda éves munkatervének mellékleteként szerepel az adott nevelési évben.

Jogkörének szabályozása a Szervezeti- és Működési Szabályzatban meghatározottak szerint.

8 A program beválás-vizsgálatának rendszere

A program ellenőrzésében, értékelésében – az igazgató irányításával – valamennyi óvodapedagógus részt vesz.

Pedagógiai Programunkat a törvényi előírásoknak megfelelően ellenőrizzük, felülvizsgáljuk, és összesítjük tapasztalatainkat.

A pedagógiai program beválás-vizsgálatának tervezése

Feltételrendszer

Tárgyi feltételek:

- külső, belső tér
- nevelést, tanulást segítő eszközök
- dokumentálás eszközei (törvényhez, programhoz igazodva)

Személyi feltételek:

- létszáma vonatkozóan: pedagógusok, alkalmazottak, közreműködők (törvényhez, programhoz viszonyítva)
- pedagógus közösségre vonatkozóan: külső, belső továbbképzések, szakvizsga

Megrendelők

- család – óvoda kapcsolata: elvárás, elégedettség
- a gyermek szociális háttere.
- óvoda – iskola kapcsolata: elvárás, elégedettség
- óvoda – fenntartó kapcsolata

Tartalmi munka

- dokumentumok értékelése:
 - nevelőmunka tervezése
 - a 3-7 éves gyermekek fejlődését nyomon követő dokumentáció vezetése
- pedagógiai munka hatékonysága:

Minden nevelési évben egy nevelési területtel kiemelten foglalkozunk. Az éves értékelés során nem hagyjuk figyelmen kívül azokat az alapvető nevelési területeket sem, amelyeket az alapprogram is tartalmaz.

Négyévente összesítjük tapasztalatainkat.

9 Érvényességi rendelkezések

Pedagógiai programunk érvényességi ideje:

2025. szeptember 1-től visszavonásig.

Módosítás előírásai

- Törvényi változás esetén.
- Feladatváltozás esetén.
- A nevelőtestület 2/3-os többségi kezdeményezése alapján, a nevelőtestület dönt a módosítás elfogadásáról.
- Írásbeli előterjesztés nevelőtestületnek, óvoda vezetőségének.

Pedagógiai programunk az igazgató irodájában és a csoportokban megtekinthető.

SZOMBATHELYI BARÁTSÁG ÓVODA

Intézmény OM-azonosítója: 036458

Készítette a nevelőtestület bevonásával:

Talaváncz Zsuzsanna Gabriella

igazgató

Szombathely, 2025.05.30.

Legitimációs záradék

Fenntartó nevében

Szombathely Megyei Jogú Város Közgyűlésének Kulturális, Oktatási és Civil
Bizottsága a Szombathelyi Barátság Óvoda, Szombathelyi Barátság Óvoda
Pedagógiai Programja című Pedagógiai Programját
..... számú határozatával
jóváhagyta.

.....

Dr. László Győző
alpolgármester

Szombathely, 2025.

A dokumentum jellege: nyilvános

P.h.

Jegyzőkönyv

Készült: a Szombathelyi Barátság Óvoda nevelőtestületi értekezletén

Helye: Szombathelyi Barátság Óvoda, Szombathely, Barátság u. 24.

Ideje: 2025. május 29.

Jelen van: igazgató
11 fő óvodapedagógus

Téma: Az intézmény pedagógiai programjának elfogadása

Napirendi pontok:

- I. A pedagógiai program ismertetése
- II. A pedagógiai program elfogadása

I. A pedagógiai program ismertetése

Takácsné Rosner Gabriella igazgató asszony ismertette az óvoda pedagógiai programjának módosításait.

II. A pedagógiai program elfogadása

Az óvoda nevelőtestülete a pedagógiai program módosításait egyhangúlag elfogadta.

Szombathely, 2025. május 29.

.....
Fitosné Szakály Gabriella

hitelesítő

.....
Kiss Andrásné

jegyzőkönyvvezető

.....
Póczáné Rácz Marianna

hitelesítő

Jelenléti ív

Nevelőtestületi értekezéslet

Név	Aláírás
1. Dávid-Boda Henrietta	Dávid-Boda Henrietta.....
2. Devecsery Veronika	Devecsery Veronika.....
3. Döbröntey Judit	Döbröntey Judit.....
4. Fitosné Szakály Gabriella	Fitosné Szakály Gabriella.....
5. Földnag-Balogh Ramóna	Földnag-Balogh Ramóna.....
6. Kiss Andrásné	Kiss Andrásné.....
7. Mendzsák Tímea	Mendzsák Tímea.....
8. Póczy Petra	Póczy Petra.....
9. Póczy Rácz Marianna	Póczy Rácz Marianna.....
10. Szabó Csilla	Szabó Csilla.....
11. Vargáné Nagy Izabella	Vargáné Nagy Izabella.....

Szombathely, 2025. május 29.